

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemoma nedelje in praznike. — Inserati do 30 petih vrst do Din 2.-, do 100 vrst do Din 2.50, od 100 do 300 vrst do Din 3.-, večji inserati petih vrst Din 4.-. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/I. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101.

Račun pri poštne čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

NAŠE DRŽAVNO GOSPODARSTVO

Danes se je pričela v Narodni skupščini načelna razprava o državnem proračunu za leto 1934-35 — Važni ukrepi za sistematično in racionalno štednjo

Beograd, 26. febr. r. Danes se je pričela v Narodni skupščini načelna razprava o državnem proračunu in finančnem zakonu za leto 1934-35. Seji so zaradi tega prisostvovali skoraj polnoštevilno vsi narodni poslanci, navzoča pa je bila tudi celokupna vlada z ministrskim predsednikom g. Nikolom Uzunovićem na čelu. Po običajnih formalnostih ter prečitavanju nekaterih interpelacij je Narodna skupščina prešla na dnevni red. Uvod v načelno razpravo o proračunu je tvorilo čitanje poročila finančnega odbora, ki ga je prečital njegov poročevalec narodni poslanec dr. Oton Gavrilović. Poročilo navaja med drugim:

Glede na to, da je proračun sestavljen po načelih sedaj veljavnega proračuna se finančni odbor ni spuščal v podrobnejšo oceno posameznih kreditov. V teku zadnjih let so se zaradi težkih gospodarskih prilik državni izdatki iz leta v leto zniževali, tako pri osebnih kakor pri materialnih izdatkih. Predlog proračuna za leto 1934/35 je

znizal za 511.6 milijonov

v primeri z sedanjim proračunom. Kljub temu pa sedanje prilike nujno narekujejo, da se državni izdatki še bolj znižajo ter da se vsem javnem gospodarstvu izvaja najracionalnejša štednja. Zaradi tega so bili sprejeti v finančnem odboru posebni amandmani, ki pooblašajo vlado, da more izvesti vse potrebne reforme v svrhu ustvaritve potrebnih pogojev za sistematično in najracionalnejšo štednjo.

Izdatki

Poročilo nato podrobneje analizira proračun izdatkov, ki znašajo skupno 10.1 milijarde, od česar odpade na državno upravo 6.9 milijarde, na državno podjetja pa 3.2 milijarde. Finančni odbor ugotavlja, da gre skoraj 50 odstotkov teh izdatkov za osebne izdatke, ostanek pa je določen za odplačilo državnih dolgov in za materialne izdatke. Osebnih izdatki znašajo okrog 5 milijard, za državne dolgeve je določenih eno milijardo, za materialne izdatke pa 4 milijarde.

Osebnih izdatki

Poročilo finančnega odbora se nato obširno bavi z vprašanjem osebnih izdatkov ter podrobno analizira proračune posameznih ministrstev. Pri tem ugotavlja, da gre za aktivne državne uslužbence 3.9 milijarde, za vpokojence eno milijardo in za invalide 100 milijonov Din. Aktivnih uslužbenec je 207.130. V državni upravi jih je 128.338, pri državnih podjetjih pa 78.792, pri čemer so vsi ti člani vojske in mornarice, ki jih je 34.950 ali 27.24 odstotkov celokupnega števila. V številki uslužbenec pri državnih podjetjih je vračunanih tudi 10.505 delavcev prometnega ministrstva ter 10.319 delavcev pri državnih rudarskih in gozdnih podjetjih.

Razpored in prejemki nameščenec

Važno je tudi ugotoviti, kako so vsi ti uslužbenec razporejeni po svojem položaju v naši uradniški hierarhiji. V to svrhu naj služijo naslednji statistični podatki: ministrov in banov je 27, v I. skupini je 20 uradnikov, v II. skupini prve stopnje 313, v II. skupini druge stopnje 156, v III. skupini prve stopnje 336, v III. skupini druge stopnje 717, v IV. skupini prve stopnje 1480, v V. skupini prve stopnje 2439, v VI. skupini prve stopnje 6857, v VII. skupini prve stopnje 13.674, v X. skupini pripravnikov je 15.352, zvanikov 34.984, služiteljev 11.075, kontraktualnih in honorarnih uradnikov ter dnevnarjev (in 20.824 delavcev) 25.359, nerazvrščenega osebja 2142, častnikov in vojni uradnikov 10.107, podčastnikov, kapljarjev in orožnikov 39.933, skupno 207.130 oseb.

Zanimivo je ugotoviti, koliko prejemajo ti uradniki dohodkov po svojem naslovu in položaju. Ministrski predsednik prejema 15.960.67 Din na mesec, minister 9767.34, uradnik I. skupine 6520.67, v II. skupini 5972.25, v III. skupini 5428.89, v III. skupini 5010.42, v IV. skupini 4540, v IV. skupini 3737.92, v IV. skupini 2987.92, v V. skupini 2668.67, v VI. skupini 2319.42, v VII. skupini 2017.92, v VIII. skupini 1788.42, v IX. skupini 1561.46, v X. skupini 1380.30, zvanikov 1005 do 1297, služitelji 803 do 967, uradniški pripravniki od 1147 do 1447.

Redukcija uradništva ali prejemkov?

Problem osebnih izdatkov in sedanjem času ni samo fiskalni problem in zato ni mogoče govoriti edino o številu uradnikov in njihovih dohodkih ter v zvezi s tem določati redukcijo števila uradnikov in tako znižati izdatke v državnem proračunu. Kakor koli bi bilo to izredno velikega pomena za naše finance, je vendar socialni in gospodarski značaj osebnih izdatkov glede na one, ki so zaposleni a še bolj glede na one, ki so brezposelni, izrednega pomena.

Med osebjem državne uprave je mnogo uslužbenec, katerih dohodki so dandanes nedvomno večji kakor je zgoraj navedeno, ker prejemajo taktijeme in stalne nagrade od državnih podjetij ali podjetij, za katere jamči država ali ki so po svojem položaju za to delegirani. Razen aktivnih uradnikov je v takem položaju tudi gotovo

ve število upokojencev, kakor tudi svobodnih poklicev, ki imajo take vrste dohodke. O vseh teh dohodkih, ki ne slone na sistemizirani plači ali pokojnini, je finančni odbor obširno razpravljal in smatra, da je najdena ugodna rešitev v amandmanu, po katerem se morajo od 1. aprila dalje vsi ti

postranski dohodki znižati na polovico

sedanje višine. To pa še ne pomeni, da jim je s tem že določena najnižja stopnja, marveč se morejo znižati tudi pod to mero sorazmerno z dosedanjim višino. Prav tako važna je določba, da se lahko število članov in sličnih funkcionarjev s 1. aprilom zniža brez ozira na to, pod kakšnimi pogoji so bili postavljeni dosedaj.

V zvezi s tem je bil sprejet tudi predlog, da se na sličen način revidirajo tudi vse posebne doklade, honorarji in drugi postranski dohodki državnih in samoupravnih uslužbenec. Finančni odbor upa, da bo s tem rešeno zelo važno vprašanje.

Vprašanje ženskih uslužbenec

Kar se tiče števila osebja tako v državni upravi kakor pri gospodarskih podjetjih, je finančni odbor mnenja, da se lahko zniža. Pri tem pa se mora upoštevati ne samo šolska kvalifikacija uslužbenec, marveč tudi njihov socialni položaj, položaj njihove rodbine in njihovo gospodarsko stanje. Vsi ti oziroma se morajo upoštevati pri izdaji odločkov o znižanju osebja. Posebno pozornost pa se mora pri tem posvetiti ženskim uslužbenec, kar pa še ne pomeni, da se morajo enostavno vse ženske odpustiti. Tudi v tem pogledu so potrebni socialni in ekonomski občir. Predvsem pa je treba točno proučiti one primere, kjer zaslužita mož in žena, oceniti njihove skupne dohodke ne glede na to ali gre za državno samoupravno ali privatno službo ali za dohodke svobodnega poklica. Prav tako se je v finančnem odboru naglasilo, da se v posameznih družinah vsi ženski člani ali večina njih zaposleni. Tu je treba določiti primerno mejo. Otroci odnosno ženske premožnih ljudi, višjih državnih funkcionarjev, zlasti pa one brez fakultetne izobrazbe, se v bodoče ne smejo sprejemati v službo, niti dopustiti, da ostanejo v službi, ker je dovolj otrok siromašnih staršev, odnosno brez staršev, ki so brez kruha in zaslužka, čestokrat pa še z boljše kvalifikacije, da ne govorimo o moških, ki leta in leta čakajo na zaposlitev. V tem pogledu se mora izvršiti strožja izbira, da se bodo službe oddajale pravičnejše.

Zaposlitev brezposelnih

Pooblastilo vladi naj omogoči, da se izdajo nagli ukrepi in določijo pogoji, kdo more biti v javni službi. Upoštevati je treba ne samo kvalifikacije, marveč tudi druge okoliščine, ki so danes čestokrat še bolj važne.

Treba je najti zaposlitev za doraščajočo inteligenco. Napačno je sicer mnenje, da ima vsakdo, ki dovrši kakršnokoli šolo, s tem že pravico na državno službo. Na drugi strani pa je res, da je država največji delodajalec in mora zato paziti na primerno ravnotežje v duhu časa. Država mora gledati, da bo preskrbelj kruh večjemu številu družin, ne pa poindencem iste družine. Inteligentni naraščaj v vedno večjem številu sili v državno službo, ker spričo sedanjih gospodarskih prilik ne more najti za služba drugod. Od leta 1930 dalje je bilo v gospodarskih podjetjih reduciranih 126 tisoč oseb. Zato se morajo ustvariti možnosti za redukcijo, marveč tudi za zaposlitev ne samo za redukcijo, marveč tudi za zaposlitev novih moči.

Potrebe narodne prosvete

Znižanje števila osebja je možno, na drugi strani pa je prav tako jasno, da so resori, kjer se bo moralo število uslužbenec povečati. To je n. pr. prosvetno ministrstvo. Osnovna izobrazba je zamenljiva naloga države, a baš v tem pogledu sedanje stanje ni niti najmanj zadovoljivo. V osnovnih šolah je okrog 1200 razredov brez učiteljev. Če bi se brez šole in morda izmed njih z lastnimi sredstvi grade šolska poslopja, toda manjka jim učiteljev. Niso redki primeri, da je v posameznih razredih 90 do 120 in še več učencev. Temu stanju se mora napraviti konec. Na drugi strani pa leži v prosvetnem ministrstvu okrog 1700 profesor uradniških kandidatov, ki čakajo na

namestitev. Ti mladi ljudje nestrno čakajo, da se posvetijo svojem poklicu, na katerega so se pripravili. Veliko je tudi število absolviranih filozofov, ki čakajo na namestitev v srednjih šolah. Tudi za njih ni kredita. Če pa bodo nastavljeni, se bo število osebja prosvetnega ministrstva znatno povečalo. Slična je situacija tudi pri mnogih drugih ministrstvih. Navajamo to zaradi tega, ker učitelji in profesorji ne morejo zlahka drugod najti zaposlitev, kakor v šoli, ki je v državnih rokah. Da se to omogoči, je bil predlagan amandman, ki pooblašča ministrski svet, da izvrši potrebne reforme.

Revizija vpokojencev

Prav tako se je finančni odbor bavil z vprašanjem vpokojencev, ki so zaposleni pri posameznih gospodarskih podjetjih ali v upravnih službi ter je v tem pogledu sklenil govoriti omejitve, ki so prav tako vsobovane v finančnem zakonu. Finančni odbor upa, da bo na podlagi omenjenih pooblastil predvidena komisija mogla v kratkem času izvršiti svojo nalogo.

Dohodki

V svojem nadaljnjem poročilu se bavi finančni odbor s proračunom dohodkov, navaja proračunske številke in poudarja, da je upoštevajoč sedanjí donos državnega proračuna realen. Vsi dohodki so proračunani na osnovi dejanskih dohodkov v tekočem proračunskem letu. Ob koncu svojega poročila poudarja finančni odbor, da je

Položaj v Avstriji

Popolna nesigurnost o nadaljnjem razvoju dogodkov — Kaj bo po končanem premirju hitlerjevcev?

Pariz, 26. februarja. AA. Po vesteh londonskega lista »Daily Telegraph«, ki jih reproducira tudi »Echo de Paris«, je politični položaj v Avstriji še zmeraj močno zapleten in je težko dognati dejansko stanje. Gotovo je le to, prav list, da se heimwehrovske čete koncentrirajo na nemški meji okoli Salzburga in da vto smer pošiljajo velike količine orožja in streliva. Več zaupnikov kneza Starhemberga in avstrijske vlade, nadaljuje »Echo de Paris«, je odpotovalo včeraj proti nemški meji, da začno v primeru potrebe razgovore bodisi z avstrijsko legijo, to je organizacijo avstrijskih nacionalnih socialistov na Bavarskem, bodisi s hitlerjevskimi oddelki. Ker nemška vlada doslej teh vesti ni demantirala, je treba tudi nje spraviti v zvezo z vestmi ameriškega vira, ki jih je Berlin demantiral, da se namreč avstrijska legija iz Bavarske pripravljala na vpad na avstrijska tla, da vzame oblast v svoje roke.

Po drugi strani je pa po vesteh iz dobro poučenih britanskih krogov od-

jega poročila poudarja finančni odbor, da je

proračunsko ravnotežje največje važnosti ne samo zaradi reda v javnih financah, marveč prav tako tudi zaradi splošnih gospodarskih prilik vsake države. Veliki deficit, zlasti pa kronični, ki bi se pojavljali iz leta v leto, bi bil največja nevarnost i za gospodarstvo i za narodni denar. Glede na nestalnost gospodarskih prilik je zelo težko predvidevati bodoče dohodke, vendar pa smatra finančni odbor, da se more računati s predvidenimi zneski. Če pa bi predvideni dohodki zaostajali, bodo potrebni drugi ukrepi kakor jih bo narekoval čas in prilika. Deficiti dandanes niso nikak izjemen pojav. Postali so skoro običajni v vseh državah. Kljub vsemu temu in kljub vsem težkočam pri nas in po svetu pa se lahko reče, da je naša proračunska situacija zadovoljiva. Vsi bi želeli, da bi bilo bolje, da bi se izdatki mogli znižati in reducirati tudi davki, toda treba je računati z daniimi prilikami.

V imenu manjšine finančnega odbora je podal oddvojno mnenje narodni poslanec Miloš Dragović, ki dvomi v realnost proračuna in smatra, da se predvideni dohodki ne bodo mogli ustvariti.

Ekspoze finančnega ministra

Po prečitavanju poročila finančnega odbora je povzel besedo finančni minister g. Milorad Djordjević, ki je v obširnem ekspoziju orisal osnovne smernice finančne politike vlade, očrtal splošne gospodarske prilike ter naglasil, da je slej ko prej glavna skrb vlade ohranitev proračunskega ravnotežja in stabilnosti narodnega denarja. Njegov govor je večina sprejela z velikim odobravanjem.

V debati sta na dopoldanski seji, ki ob uri, ko to poročamo še traja, podala izjave v imenu poslanskega kluba JNS narodni poslanec dr. Slavko Sečurov in imenu Narodnega kluba pa dr. Milan Netikoš.

Joško Božič

Ljubljana, 26. februarja. Z Joškom Božičem je spet izmed nas izginil eden tistih ljudi, ki ga je moral vsakdo rad imeti zaradi njegovega vedrega in dobrodušnega značaja. Dolgo je bolehal in trpel in minuli četrtek srečno prestopal težko operacijo želodčnih kamnov, a njegovo srce ni več zdržalo, da je včeraj ob 11. izdihnil star pihih 53 let.

Joško Božič je bil rojen v Tacnu pod Smarno goro, kjer še živi njegova 86 let stara mati, ki je pokojni kot najboljši sin vedno skrbel zanjo.

Po študijah v Ljubljani je Joško vstopil k drž. železnici in služboval v Viskarjih, Trstu, na Jesenicah, nato je bil pa dolgo let postajenačelnik v Podnartu, pri Sv. Luciji in na Bledu, nadalje pa prometni kontrolor v Bjelovaru in v Brodu na Savi, dokler ni končno prišel v Ljubljano k inspektoratu drž. železnice, kjer je vodil vojni referat, nato pa k novoustanovljeni žel. direkciji za personalnega, kasneje pa za materialnega referenta prometno-komercialnega oddelka. V službi je bil vzorno vreden in vsestransko zmožen ter najboljši kolega, prav tako pa tudi vedno bratsko dober šef. V vseh krajih, kjer je služboval, se je z največjo poštovanostjo udeleževal društvenega življenja in bil seveda tudi prvoosebni delavec član Sokola. V Ljubljani je ves svoj prosti čas posvetil ljubiteljski straži, ki ga je izvolila v odbor, posebne zasluge si je pa pridobil z organizacijo železničarske sekcije JS, ki ji je bil tudi njen prvi načelnik. Tudi v krajevni organizaciji JNS za Bežigrad se je odlikoval ter udeleževal kot rezervni kapetan seveda tudi pri Udrugi rezervnih oficirjev ter kot pevec in človekoljub ter nacionalist v najrazličnejših drugih organizacijah. Bil je izvrsten tenorist in najljubeznivejši družabnik ter najzvestejši in najboljši prijatelj vsakomur, kogarkoli je spoznal. Kadar je le mogel, je pohitel v naravo, saj je bil strasten ribič in tudi znanstven podkovani gobar ter vseskozi idealen prijatelj prirode. Vso njegovo vročo ljubezen je pa vedno občutila njegova družina, a sedaj je dobri pokojnik zapustil vdovo go. Marijo iz znane Česnovce družine v Kranju, ki vzgaja 4 nepreskrbljene otroke z nedeljeno ljubeznijo v duhu pokojnika. Pogreb bo jutri ob 16. od mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu. Plemenitemu možu in nacionalnemu delavcu časten spomin, njegovim pa naše najiskrenejše sožalje!

Krajevni odbor JS, zlasti pa železničarska sekcija JS, naprosta svoje člane in članice, da se pogreba zaslužnega oddelnika in načelnika polnoštevilno udeležijo.

Iz šolske službe

Beograd, 26. febr. r. Z odlokom prosvetnega ministra je razrešen dolžnosti upravitelja osnovne šole v Novem mestu Venčeslav Skebej in na njegovo mesto imenovan za šolskega upravitelja Fran Zagore, s tem da še nadalje vrši dolžnosti šolskega nadzornika. Prav tako je razrešen upravitelj IV. deske osnovne šole v Ljubljani Julij Slapsak in na njegovo mesto postavljen Ivan Mihler, dosedaj pri banski upravi s tem, da vrši dolžnosti šolskega nadzornika za srez Ljubljana-okolica. Za vršila dolžnosti sreskega šolskega nadzornika v Kamniku je postavljen Ivan Arigler, dosedaj učitelj v Trzinu. Premestena je učiteljica Zofija Jerele od Sv. Križa v Vodice.

400 ljudi na ledeni plošči

Pariz, 26. februarja. AA. Iz Moskve poročajo, da se je v Kaspiškem morju odrgala ledena plošča in odnesla s seboj 400 ruskih ribcev in 190 konj. Oblasti so takoj poslale vojaška letala in ledolomilce, da rešijo ribiče.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 2308.74—2320.10, Berlin 1358.47—1369.27, Bruselj 800.79 do 804.73, Curih 1108.35—1113.85, London 174.53—176.13, New York 3416.61—3444.87, Pariz 225.88—227.—, Praga 42.34—143.20, Trst 294.90—297.30 (premijsa 28.5%), Avstrijski šiling v privatnem klinkuru 8.95.

INOZEMSKA BORZE

Curih. Pariz 20.38, London 16.78, New York 310.75, Bruselj 72.25, Milan 26.65, Madrid 41.90, Amsterdam 208.30, Berlin 122.75, Dunaj 56.45, Praga 12.25, Varšava 58.325, Bukarešta 3.05.

žalovanjem sprejeli na znanje. Njegov naslednik sir George Clerk, ki je prav tako odlični diplomat, se lahko zanesa, da bo v Parizu kar najpriljubljenejši sprejet.

»Journal« na piše: Novi zastopnik Velike Britanije v Parizu bo imel zelo lahko nalogo, ker bo hodil po široko izhojeni poti, toda hkratu tudi zelo težko nalogo, zakaj obstoje nekatere primere, ki jih je težko zdržati.

Z dirkalnim avtomobilom med gledalce

Pariz, 26. februarja AA. Iz Buenos Airesa poročajo, da se je pri včerajšnjih avtomobilskih dirkah v Rosariu v Argentini pripetila huda nesreča. Enega izmed tekmovalcev je zaneslo s proge med občinstvo in je na mestu ubil 5 ljudi, nevarno jih pa ranil 18.

Važna izprememba v angleški diplomaciji

Pariz, 26. februarja. AA. Havas poroča: Včerajšnji sporočeni odhod britanskega poslanika lorda Tyrrella iz Pariza tukajšnjih krogov ni presenetil, ker so njegovega odpoklica pričakovali že lani, pa so ga zavlačevali le zaradi odlične osebnosti veleposlanika. Listi obžalujejo Tyrrellov odhod in naglašajo, da je bil britanski poslanik deležen v Parizu enodušnih simpatij. V Tyrrellu vidijo listi enega izmed glavnih pionirjev francosko-britanske antante.

»Petit Parisien« pravi: Odhod Tyrrella, ki je temelj poznal našo državo in naše razmere in ki si je kot velik britanski diplomat znal pridobiti v naših diplomatskih in političnih krogih mnogoštevilne in tople simpatije, bodo v vsej Franciji z ob-

Naši graditelji so zborovali

Jeseni bomo imeli v Ljubljani kongres Zveze vseh srednjeevropskih graditeljskih organizacij in vseh graditeljskih udruženj Jugoslavije

Ljubljana, 26. februarja. Včeraj ob 10. je imelo Zdrženje pooblaščenih graditeljev za dravsko banovino v svojih lepih prostorih v Slomškovi ulici svojo redno, že 15letno skupščino, ki je dokazala izredno zanimanje članstva za važno organizacijo, saj se je zborovanja udeležilo dve tretjini članov iz Ljubljane, Celja, Maribora in drugih krajev banovine. V imenu ZTOI in Okrožnega odbora se je zborovanja udeležil tudi tajnik g. Šubic.

Po uvodnih formalnostih je predsednik g. Ivan Bricej podal izredno izčrpen pregled gospodarskega položaja v preteklem letu, ki bo zaradi interesantnih izjavljanj gotovo zanimal tudi široko javnost.

Pregled gospodarskega položaja nudi zopet slabšo perspektivo, ker brezposelnost narašča, cene se padajo, a kupna moč zlasti malega človeka je popolnoma onemogla, da ne moremo se pričakovati konca krize. Z navedbo o javnih delih so graditelji marsikaj dosegli, kar pa ne more kompenzirati drugih novih davkov, katerih nikakor ne moremo smatrati za sredstvo za zboljšanje položaja. Devalvacija dinarja na zunanjem trgu za 30% in njegov notranji porast za 40% imata močan vpliv na domače gospodarstvo. Padec cen od 100 točk na 55 ne daje producentu možnosti za prodajo blaga, pa je kljub temu velika beda med najširšimi plastmi. Velika javna dela, ceste in železnice se oddajajo v izvršitvi tujim tiskam. Varočila pri francoski firmi Batirol segajo v večmilijardne vsote in, če bi bila le polovica teh del oddana domačim podjetjem, bi vsa domača podjetja imela dosti dela. Bilo bi sicer napaka protestirati proti dotoku tujega kapitala v našo državo, če bi se ta zares vlagal pri nas, toda znano je, da tuje firme delajo prav za prav v našem denarjem za več kakor 100% dražje, kakor bi se dela oddajala doma. Te tuje trditve so menda povrh še oproščene vseh davkov. Malodušnost, ki navdaja nekatere faktorje pri ocenjevanju sposobnosti domačih gradbenih tvrdk in v njim v zvezi vse naše gradbene tehnike, nam ni razumljiva, ker smo v tem pogledu na prav tako visoki stopnji kakor oni, katerim se delo zaupa. Ni dvoma, da bi naš mali kapital ne bil sposoben vzajemno izvrševati vseh del, kakršna prihajajo v naši državi v poštev.

Ko je bila gradbena stroka v dobi največje konjunkturo, smo plačevali cement približno 46 Din za 100 kg franko vagon v Ljubljani. Tedaj pa so bile tudi sirovine in meze delavcev najdražje in skoro za 30% višje, kakor so sedaj. Leta 1931. so cementarne dvignile ceno cementa na 58 Din ter jo držale do lanske jeseni, ko se je pojavila trošarina na cement. Z drugimi organizacijami smo se vzajemno borili, da to trošarino plačajo vsaj kartelirane tvornice same, ker so po veliki večini v rokah tujega kapitala in so prekomerno izkoriščale šibkost domačega odjemalca. Dalmatinske tvornice cementa izvažajo 80% svoje produkcije v inozemstvo po ceni okoli 18 Din za 100 kg, a lastna cena umetnih cementov drugih tvornic ne presega 24 Din. Tako rešitev je bila tudi obljubljena, a sedaj se govori, da bosta konzument in producent plačala vsak polovico trošarine.

V naši banovini odjeda 10.000 šumarjem kruh obrtniku, kar čuti tudi gradbena stroka, obrtni zakon ima pa še mnogo drugih pomanjkljivosti, ki se predvsem tičejo razmerja med delavcem in mojstrom. Navedena odpoved v gradbeni stroki pri 14dnevni delavcih je že iz tehničnih razlogov nemogoča, ker smo popolnoma odvisni od vremenskih prilik. Pričakujemo tudi zakonski načrt glede minimalnih mezd in obveznost cenzuriranja gradbenih proračunov. Cenzuriranje gradbenih proračunov bo nujno zahtevalo strokovnjsko izkalkulirano ceno, ki bo jamčila v vsa-

kem primeru primeren zaslužek tudi graditelju pri solidnem delu.

Da so graditelji tudi močan konstruktiven element države, ki znajo ceniti potrebe domovine, so kljub najtežji krizi, ko je gradbena delavnost padla na celih 80%, dokazali s tem, da so vedno plačali državi vse, kar je terjala od njih. Zato so tudi pripravljene prinašati in doprinesiti vse, kar zmorejo, vendar pa obtem prosi, da merodajni faktorji upoštevajo njih zdrave predloge, ki stremijo vedno samo za zboljšanjem položaja. Vse državne davkatve bi morale koristiti obojestransko, namreč državi in blaginji in narodnemu gospodarstvu.

Ob zaključku svojega govora je predsednik g. Ivan Bricej govoril tudi o rešitvi medsebojnih odnosov do inženjerske organizacije, kjer kaže Zdrženje graditeljev največjo lojalnost in koncilijantnost, da s doseženo skupna pota k rešitvi, ki bi zadovoljila člane obeh tako sorodnih organizacij.

Po predsednikovem govoru, ki je bil sprejet z največjim odobravanjem, je poročal odbor g. Angelo Batelino oširno o razmerju med inženjerji in graditelji, pri tem je pa opozarjal na tradicijo ter povdajal željo za sporazumom, češ da je borba med inženjerji in graditelji zaradi skupnih interesov nesmiselna. Zavzel se je tudi za pristop k Savezu udruženja graditelja-građevinarov v Beogradu, kar je obširno utemeljeval tudi predsednik, a v debato so posegli tudi podpredsednik g. Miroslav Zupan, g. Slavec iz Kranja in g. Zigon. — Po vseskozi stvarnem pretehtavanju je bilo soglasno sklenjeno, da se to vprašanje prouči skupno na konferenci vseh sorodnih organizacij v Zagrebu.

Ko je tajnik Okrožnega odbora g. Šubic poročal o aktualnih vprašanjih ter o uspehih, ki sta jih dosegla ZTOI in Okrožni odbor, se mu je predsednik zahvalil s prošnjo, naj ZTOI in Okrožni odbor še nadalje podpirata stremiljenje Udruženja graditeljev.

Iz obširnega in podrobnega poročila tajnika g. Kramaršiča o delovanju organizacije posnemamo pred vsem, da bo na jesen v Ljubljani kongres Zveze vseh srednjeevropskih graditeljskih organizacij in tudi kongres vseh graditeljskih udruženj Jugoslavije. Po aplavzu se je predsednik tajnika g. Kramaršiču zahvalil za res vzorno in vestno delovanje, nato je pa g. Zigon v imenu nadornega odbora predlagal absolutno a pohovalo, ki je bil soglasno sprejet. Prav tako soglasno je bil sprejet tudi proračun ki pravičnega doseganja doklade in članke prispevke, ki je treba misliti na rezervno, da bo moglo kdaj graditi svoj dom ali pa pomagati pri gradbi skupnega obrtniškega doma.

Ko so bili izvoljeni za delegate za skupščino Okrožnega odbora g. Battelino Angelo in Tomažič, za namestnika pa g. Čurk in Slokan, a za člane izpitne komisije dosedanj člani, je g. Battelino obširno poročal, da je ustanovljena Gospodarska zadruga pooblaščenih graditeljev po ideji predsednika Briceja K zadrugi je pristopilo že 23 članov združenja in občni zbor je pooblastil upravo, da vloži družnje vse svoje premoženje v Gospodarsko zadrugo. Soglasno je bilo sklenjeno tudi, naj združenje stromi za čim ožjimi stiki z organizacijami inženjerjev in arhitektov, da bi se sorodni stavovi podpirali drug drugega. Končno je bila sprejeta resolucija glede plačil pri državnih blaginjah in pri javnih zavodih z nakazili, torej s hranilnimi knjižicami in tekočimi računi, zlasti pa je bila sprejeta tudi važna resolucija glede trošarine na cement in pa seveda tudi resolucija proti oddaji državnih del inozemskim firmam, kakor n. pr. firmi Batilozin.

Skupščina, ki je pokazala ves visoki nivo naših graditeljev in njih popolno solidarnost, je bila po trinajsturnem delu zaključena šele ob 13.30

Občni zbor „Obrtniške Samopomoči“

Ljubljana, 26. februarja.

Včeraj dopoldne se je vrnil v posvetovalnici Zbornice za TOI v Ljubljani XII. občni zbor „Obrtniške Samopomoči“, katerega udeležba je bila precej poveljna. Občni zbor je pozdravil kot prvi predsednik g. Hribar, ki je smatral kot posebno dolžnost, da je nastopil svoj pozdrav na sekretarja g. Šinka, kakor tudi g. Franchet-tija kot ustanovitelja „Obrtniške Samopomoči“. Omenil je, da se ne sme prezreti vseh dobrih nasvetov, kakor tudi podpore od strani g. sekretarja Šinka, kakor tudi naklonjenosti g. Pristoua, ki jo je izkazal ustanovi za časa svoje funkcije kot likvidator. Ravno tako se je zahvalil celokupnemu odboru za požrtvovalno delo izrazil pa je vendar svoje zadovoljstvo, da se je članstvo „Obrtniške Samopomoči“ kljub vsem težkotam znatno pomnožilo, kar je znamenje, da uživa ustanova zaupanje pri obrtnikih. Omenil je tudi, da se je glede na težki gospodarski položaj znatno vpisala, t. j. za obrtnike, ki žele na novo pristopiti. Važna sprememba je odlok banke uprave, s katerim se postavlja vsem registrovanim pomožnim blaginjam in svrhu nadzorstva vladni komisari.

Po preglednem blaginjskem poročilu, ki ga je podal g. Slovik kot blaginjski ustanove, je stanje koncem leta 1933 naslednje: V preteklem letu je imelo društvo 134.898.66 Din dohodkov. Članarina, pristopnine in mesečni prispevki so znašali 59.713 Din, drugi dohodki 4678.18 Din, za posmrtnino je izplačalo društvo 47.839 Din. Premoženje koncem leta 1933 znaša Din 60.438.56 in je pupilarno varno naloženo pri čez. zavodu in pri drugih zavodih.

Iz tajniškega poročila, ki je bilo podano v zelo obširnem obsegu, je posneti, da je „Obrtniška Samopomoč“ vneto in idealno delovala. Med letom je umrlo 17 članov, ki se jih z globokim čutom spominjamo. Izstopilo je oziroma črtanih je bilo 16 članov, na novo pristopilo je 146 članov. Občni zbor pa je pokazal živo silko, da se obrtniki zavedajo velikega pomena te ustanove in da je odbor z vsemi prizadevanji dela vztrajno na tem, da tej ustanovi pripomore do čim krepkejšega razmaha in ugleda med obrtniki kakor tudi v javnosti.

Občni zbor je na predlog predsednika tudi pooblastil odbor, da prične s pripravami glede starostnega zavarovanja obrtnikov, kar bo skušala izvesti „Obrtniška Samopomoč“, kot prostovoljno zavarovanje in bo ta ideja gotovo vzbudila pozornost med obrtništvom, ki je danes prepričano samo sebi. Kakor je odbor videl to svojo potrebo in plemenito dolžnost, tako je naloga vseh zaveznih obrtnikov, da se prav tako zavedajo in cenijo humanitarni značaj ustanove, da pristopajo k njej, jo podpirajo in priporočajo.

V odbor so bili tudi izvoljeni kot namestniki odbornikov gg. Ferkula Franc, Starič Franc in g. Rozman Pavlina.

Občni zbor se je zaključil ob 11. uri 15 minut, nakar se je gg. naednik zahvalil vsem navzočim za udeležbo s pozivom, da delajo po svoji moči za korist ustanove.

Delavski prosvetni večer

Ljubljana, 26. februarja.

V dvorani Delavske zbornice je vsak mesec delavski prosvetni večer — v soboto je bil 5. v tej sezoni —; te prireditve so vedno dobro obiskane in, kot kaže, so postale ljubljanskemu delavstvu resnična potreba. Nikjer drugje pač delavci nimajo lažjega dostopa — vstopnine je neznatna — in program je vedno ustrežajoč, pester, skoraj prebog.

Tudi v soboto je bil spored zelo obširen in bi zaradi tega utrpel, če bi ne bil tako pester. Prireditve je otvorila godba »Zarje« z J. Skopikov skladbo »Vzbuđenje duhov«. To komad je bil posvečen v avstrijski državljanski vojni padlim delavcem, za kar je bil tudi primeren. — Pisatelj Cerkevnik je govoril o demokraciji. Izrekel je več globokih misli, ki so v bistvu izvenele, da je demokracija še samo ideal ter da je osnova čiste demokracije pravična razdelitev dobrin. Če zdaj demokracija še ni idealna, je to pripisoval sedanjosti gospodarskega razvoja. Nikar pa ni v krizi, diktature pomenijo le, da je zdaj postala zahteva po demokraciji tako silna, da so se je ustrašili ter da so hoteli zaustaviti zadnji, odločujoči val ljudske volje. Toda človeštvo je tik pred dobo resnične demokracije, diktature pomenijo le njene porodne bolečine. — Delavstvo je z živahnim odobravanjem pokazalo, da mu je demokracija mnogo več kot le sveta besega.

Godba »Zarje« očitno napreduje, kar je pokazala zlasti s Cerarjevim (kapelnik »Zarje«) venčkom narodnih pesmi »Od Urala do Bajkala«. Zaigrala je še »Našo zvezdo«. Koncertnemu delu večera je dalo glavni poudarek gostovanje pevskega zbora »Svobode« iz Hrastnika, steklarjev. Zbor je številen, ima okrog 50 članov, vendar je še precej dobro izenačen. Nastopil je dvakrat; prvič s Pregljevimi »Delavskim pozdravom«, Katičevim »Svrčanjem«, Pavčičevim »Deklica, ti si jokala«, Krničev »U prirodu« in Vandinim »Slovesom«, drugič pa z Volaričevim »Izgubljenim cvetom« in »Zvečer«. Adamičevim »Lucipetrom lanome« in »Oženil se bome«. — Konservatoristka Vida Rudolova nastopa redno na delavskih večerih. V soboto je zapela Vrazove prielške popevke v Stritofovi prireditvi. Ljudem so bile zelo všeč; žal, da pevka ne pozna prielških vokalov.

Posebna atrakcija so bili trije »Havajci«, ki so nastopili v nekakšnji havajski noši ter zaigrali in zapeli havajske pesmi, kakršne smo slišali jeseni na vselejmu. Peli so tako, kot da so se vadili kje na Havajskem otočju. Dva imata povsem domača imena, Bine Trtnik in Rajko Ogorevc — tretjega ni v sporedu — vendar bi lahko šli gostovat po svetu kot čistokrvni Havajci. Poslušalci jih niso pustili s podija, dokler niso šli zapeli.

Res umetnostni značaj je dal večeru nastop Dušanovega pevskega kvarteta (Dušan Završan). Dušanov kvartet zavzema med našimi kvarteti eno prvih mest; ne obstoji že dolgo, a zadnja leta se je zelo dvignil. Zapeli so naše ponarodele pesmi z esperantskim besedilom (prevod prof. Modrijan), ki jim daje poseben čar, a nič niso izgubile v svoji melodioznosti, saj je esperanto zvonel jezik. Zapeli so: »Triglav, moj dom« (Triglav, mia hejmo), »Luna sije« in »Barčica«, drugič pa v slovenščini

»Sijaj solncece«, »Tako si mehko me objela« in »Sončev« »Primi me« v srbohrvaščini. Da je bil večer še pesterji, je zaigral Lojze Kokalj še na harmoniko nekaj poskočnih. Prireditve je zaključila recitacija (Skuk) Samejeve pesmi »Moja želja«.

Radio kotiček

Ljubljana, 26. februarja.

V režiji g. Ferda Delaka bomo imeli drevi ob 20. v radiu kabaretni večer z naslednjim sporedom:

1. Radio jazz. 2. Komedijska zmešnjav (ga. Medvedova, gg. Delak, Jelačin, Sancin). 3. Slagerji (pojeta g. Jelačin, gg. Sokova); 4. Ljubezna na Ključki (ga. Medvedova, gg. Delak, Sancin). 5. Radio-jazz. 6. Sansoni ge. Medvedove in g. Sancina. 7. Radio-jazz. 8. Prenos iz plesne dvorane (gg. Pengov, Sancin, Delak, Janko, Jelačin). 9. Baršička opera (ga. Gjunjenac, g. Janko, g. Stritof). 10. Grog — muzikalna groteska. 11. Slagerji (pojeta g. Jelačin in gg. Sokova); 12. Milan in Milena (ga. Medvedova, g. Sancin). 13. Radio-jazz. — Režija: Ferdo Delak.

Danes film eleganc, razkošja in zločinov
PESEM, KI UBIJA
Tajnosti razkošnih hotelov in mednarodnih shajalšč.
ZVOČNI KINO IDEAL
Predstave ob 3., 5., 7. in 9.1/2 uri.
Cene 4, 6 in 8 Din.

Naše gledališče

DRAMA

Zacetek ob 20 uri
Ponedeljek, 26. februarja: zaprto.
Torek, 27. februarja: zaprto.
Sreda, 28. februarja: Konec poti. Red Sreda.

Ga. Marija Vera je dramatisirala dr. Tavcarjevo »Visoko kroniko«. Razpored slik, ki se odigravajo na odru je naslednji: 1. Na Visokem leta 1678. 2. Oče in sin na Osojniku leta 1690. 3. Jeremija Wulfing in njegova družina. 4. Ciganjska prerokuje. 5. Pasaverica. 6. V Loki na dan sv. Ahaca. 7. Kako je Polikarp Khalan umrl leta 1691. 8. Ples v Sestranski vasi. 9. Bilo je okrog Binkošti. 10. Ni dobro jesti smokev z visokim gospodom. 11. Kako je bila sojena Agata pred krvavo sodnijo v Loki. 12. Enajst let pozneje. Premijera dramatisacije »Visoke kronike« bo v soboto dne 3. marca kot proslava 25letnice umetniškega delovanja ge. Marije Vere. Predstava je izven in so vstopnice že v predprodaji pri dnevnih blaginjah in operi.

OPERA

Zacetek ob 20 uri
Ponedeljek, 26. februarja: zaprto.
Torek, 27. februarja: Ples v Savoju.
Red B.
Sreda, 28. februarja: zaprto.

Tenorist dr. Adrian gostuje v vlogi Don Joseja v operi »Carmen« v soboto dne 3. marca.

Konec poti — Carmen

Ljubljana, 26. februarja.

Sherrifovo dramo »Konec poti« so po velikem uspehu, ki ga ima trajno na vseh evropskih odrih, iznova uvrstili v repertoar. Po pravici, kajak človeku se po raznih klavnih burkah kot stoži po tehnični resni umetnosti, originalni po svoji obliki in sveže aktualni po svoji vsebini.

V šestih slikah nam ta drama prikazuje življenje v ofiserski kaverni na angleško-nemški fronti med svetovno vojno. Pet častnikov je tu na mrtvi straži. Njih ure so že štete. Pripravlja se velika nemška ofenziva. Vsi slutijo, da se bliža konec, a ne govorijo o njem, nego izvršujejo svojo dolžnost, »ker je to pač še najbolj spodobno«. Junaki? Nikakor ne. Vsi trepetajo pred smrtjo, saj ljubijo življenje, imajo ženo, otroke, ali zaročenko ali visoke cilje. Toda rešitve ni: kot morje vztrajajo, ker je tak ukaz. Ko pade zastor zadnjič, je njih poti konec.

Nobenega dramatskega konflikta ni v tej drami, nikakih dramatskih zapletov in razpletov, nič patosa, nič herojskih deklamacij, in vendar te veče drama v silni napetosti od začetka do zaključka. Drama dolžnosti in žrtve, drama celih mož, posebej ljube volje, ki premagajo svoj grozni strah in svoje divje hrepenenje po sreči, da na ukaz pade za čast svoje armade.

Sherriff je ustvaril tu celo vrsto krasno individualiziranih moških značajev, naturalistično stvarno in trezno naslikano vojno okolje in občutje, golo vsakršne junaska romantike, s skopo odmerjenimi besedami odkriva misli in čustva, usode, strahne in velike, obsodbo vojne, ki je največji nesmisel.

Zopet je »Konec poti« na publiko deloval najgloblje in so želi igralci, sami gospodje, prav posebno toplo priznanje. Resnično, predstava je odlična.

Glavno vlogo, Stambopeja, poveljnika angleške pesadijske čete, ima gosp. Ciril Debevec, ki je obenem ispro ponovno izvrstno izrežiral. Trd, neizprosno strog do sebe in tovaršev, jeklen junak na zunanaj, ves plah in trepetajoč v duši, išče opore v neprestanem poplavljanju whiskeyja, moč brez iluzij, a prepoln zavesti svoje dolžnosti in odgovornosti. Strašna raztrganost tega kruta, resnično naslikanega moža volje je igral g. Debevec s polnim doživljanjem na svojski način, s suho govorico, ki jo le včasih prekine topel ali rezek ton; pretresljivo je podal izbruh obupa nad padcem najboljšega tovariša Osborna, prizor v opojnosti in ob smrti mladenčca Raleigha.

G. Kralj je ustvaril s »stricem« Osbornom eno najlepših svojih kreacij; ta dobri tovariš, nežni mož in oče, ki šteje navidezno hladno minute, preden gre v smrt, se zapliči v spomin.

Vedri značaj Trotterja, ki ljubi dobro jedajo in pijačo, a vrši svojo dolžnost kakor navit stroj brez filozofiranja, je našel v g. Lipahu odličnega izrazitelja.

G. železnik daje Hibberta, lahkoživca strahopetneža, ki učinkuje tragično, figuro prav posebno fine karakterizacije. Kreacija prvega reda.

G. Jan ima simpatičnega entuzijasta, mladenčca Raleigha in ga igra, da izziva solze najbolj zakrknjenih duši.

G. Skrbnišek kot polkovnik gentleman, g. Plut kot kuhar Muson, g. Potokar kot narednik in g. Sancin kot mlad nemški ujetnik so vseskozi izvrstno živo in naravno podajane osebnosti. Predstava je očividno gledalce globoko zavezala.

mala. Seveda aplavzi človeka po takih prizorih naravnost zalijo. Ali naj jih sprejemajo igralci kot zaslužen priznanje resne umetnosti in resnega dela.

Snoči smo imeli v novi Rob. Primožičevi režiji in v delno novi inscenaciji ter celo z delno novimi kostumi prvič Blazetovo »Carmen«. Novi so bili g. A. Petrovič kot Morales, g. Marij Rus kot Zuniga in g. Drmotar kot Remendado. Gre jim polno priznanje glede petja in igre ter so se odlično pridružili solistom, ki jih poznamo že iz prejšnjih sezon. Gg. Thierry-Kavčnikova v naslovni partiji, St. Marčec kot don José, Primožič kot Escamillo, Ribičeva kot Micaela ter končno v kvintetu Golobova, Ramšakova, J. Rus in A. Drmotar so se močno trudili, da so podali predstavi res čim popolnejšo in živahnijo izvedbo. Predstava je bila pod taktirko g. dirigenta dr. D. Švare prav dobra. Žal, da je bila hiša slabo zasedena, v publiko pa malo premierskega razpoloženja.

Ker v kratkem nastopi še g. dr. Adrian kot gost v partiji dona Joseja, se k novi vpriporitvi še vrnem. Fr. G.

Beložnica

KOLENDAR

Danes: Ponedeljek, 26. februarja, katoličani: Aleksander, Nikna; pravoslavni: 13. februarja.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Beneska noč.

Kino Ideal: Pesem, ki ubija.

Kino Dvor: Erotikon (Ita Rina).

ZKD: »Prebujenje strasti« ob 14.16 in ob 18. v kinu Maticel.

Kino Šiška: Nedolžnost z dežele.

Vajenski dom: Predavanje senatorja g. dr. Rožiča ob 18.30.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20; Trnkoczy, Mestni trg 4.

Izpod sita

Nedavno se je nekdo v »Slovenčevem« predalu »Kaj pravite?« hudo užaljen zaletel v našega glagbenega poročevalca in komponista — č, čes, da je ta v nekem svojem poročilu nespodobno imenoval nekga bivšega predvojnega avstrijskega doštajstvenika »visoko avstrijsko živalino«, da pa se je sam komponist takim »visokim avstrijskim živalinam« priklonil na ta način, da je komponiral »moški zbor« »Domovje moje, Avstrija«. Res je to storil in sicer na prošnjo sestavljalca šolske pesmarice »Lira« in za pet svetlih kronic.

V I. zvezku »Lira« pa je še ena taka in sicer »Presvetli cesar vabi nas«. Besedilo je napisal častitljivi Valentin Vodnik, muziko pa njegov mlajši kolega pater Angelik Hribar. Pesmarica je izšla v zalogi »Katoliške bukvarne«. Kaj pravite?

A to je bilo pred vojno. Bolj zanimivo je to-le! Med tem, ko se je drugim že davno izkadelo na fronti in v ujetništvu »navdušenje« do »prelepega domovja Avstrije«, je v l. 1916. tedajni c. kr. dež. šol. nadzornik dr. Mihael Opeka, ne po naročilu, a iz notranje potrebe in za božji los, napisal bridko »Pesem o vinarjih«, komponiral pa jo je dr. Fran Kimovec in šolska mladina je morala na ukaz c. kr. dež. šol. sveta prepevati od jutra do večera:

Ajmo, ajmo — vinarje zbirajmo, jih za vojsko, jih za zmago dajmo!

In naš cesar bo ta hudi čas, svetli cesar slišal bo o nas; pa pohvali on si to mladino, ki žrtvuje kaj za domovino...

Ajmo, ajmo — vinarje zbirajmo in Bogu jih in cesarju dajmo! Kaj pa sedaj pravite?

Iz Kranja

— Ciril Metodova podružnica v Kranju je darovala za obrambni sklad 100 Din v počastitev spomina blagopokojne gospe Roze Rohrmanove.

— 50letnico je praznoval v ožjem krogu večeraj ugledni kranjski trgovec gospod Albin Jazbec in obenem z gospo soprogo srebrno poroko. Čestitamo!

— Osebnost, Na četrtkovni seji upravnega odbora Mestne hranilnice je bil imenovan dosedanj tajnik g. Ivan Valenčič za ravnatelja tega važnega zavoda. Nad vse vestnemu uradniku in uglednemu strokovnjaku, ki bi mu že zdavnaj pripadalo to mesto z odgovarjajočimi pooblastili, prav iskreno čestitamo!

— Gledališče. V soboto in večer je v Ljudskem domu prvič nastopila novooznanjena delavska gledališka družina s socialno dramo dr. Leskoveca »Dva bregova«. V Narodnem domu je večeraj gošoval ljubljanski otroški oder »Svobode« s prelepo župancinovo mladinsko pesnitvijo »Ciciban«. Izredno razgiban otroški zbor pod vodstvom režiserja Ferda Delaka, krasno nastudirani ritmični plesi Katje Delakove pod muzikalnim vodstvom konserv. Božene Šapiljeve, vse to je zmoglo v 23. naglo se vrsteh slikah pridirati življenja poln fantastični otroški svet, ki je vzbudil v mladih in odraslih viharje navdušenja. V Smartinskem domu pa je večeraj zvečer gostoval Narodno gledališče iz Ljubljane z izborno češko komedijo »Kariera kancelista Winziga«. Koncem tedna pa se zopet oglašajo gledališki oder Narodne igralnice s komedijo »Turske kumare«. Vsekakor je zanimivo, da se kaže baš v postotaka razgibanost in živahnost v gledališkem življenju, dočim je v gustu na tem pripravi vladala pravcata suša.

S Ponikev

— Nov grob. V soboto je umrl dobro znani gostilničar Franc Krevač z Vrh peči pri Sv. Ani v starosti 83 let. Dolgo ga je držala bolezen na bolniški postelji. Pokojni zapušta edinega sina Franceta. Dobrega moža ohranimo v najlepšem spominu. Njegov pogreb je pričal, da smo ga imeli vsi radi.

Iz Ptujja

— Neljubi nočni vasovalci. Pred dnevi je prišla večja skupina fantov vasovat k dekletom posestnika Toplakia Antona v Kicaru. Ker se dekleti na klice fantov nista hoteli oglašiti, je eden iz same jeze razbil na oknu šipe, nakar so vsi odšli v kolarino, kjer so razmetali vse predmete po bližnjem gozdu. Snell so tudi svinjaka okno. Toplak ima občutno škodo, zlasti še, ker so se mu svinje prehladile. Orožniki so fante že izsledili ter jih ovdili sodišču.

Nedeljski kronist mora beležiti

Koledar bo treba reformirati tako, da bo trajala zima vse leto

Ljubljana, 26. februarja. Ze nekaj časa ne čitamo nobene visoke besede v listih, niti jubilejev ni več toliko, da bi se potepirjevi citateli lahko razjokali v ganjenosti, ni poročil o smučarskih tekmar niti o dovolj mastnih aferah. To je menda v duhu časa, ker je zdaj sveti postni čas, vendar pa mora prevzeti glavno besedo nedeljski kronist, da potolaži občestvo citateljv ter da takorekoč zavzame stališče.

Sicer so nekateri kronisti, ki beležijo samo dogodke, n. pr. nedeljski poročajo stalno, da ni bilo nobenih dogodkov ter da je imela policija mir. Kulturni kronisti pa beležijo neprestano v vzponu in naporu vseh duševnih sil, da smo bogatejši za eno opereto ali da tiči vse v krizi. Sploh imamo kronistov za vse potrebe, za čas in vreme, in vsi so idealni, saj noče noben ničesar povedati. Vidite torej, da se mora s to častno nalogo baviti naš nedeljski kronist, postati mora »cenen ljudski tribune« (ta cenen izraz ni njegov!), mora se porazgovoriti z ljudmi o najnavadnejših stvareh, ki se ne dotikajo visokih sfer, o blatu, travmaju, smuki, jugu, emajliranih mesnicah, betoniranih gnojnih jamah in mešetarski govorici ter tudi o sodobnem revmatizmu. Gospodje, ki so študirali latinščino, vedo, da so Rimljani privoščili ljudstvu cirкус in kruha, toda kdo bi ne bil vzvišen nad vsem tem, razen nedeljskega kronista!

Vendar naši ljubji meščani ne plavajo vsi tako visoko nad ljubljanskim blatom in travmajem. Te dni se sploh niso dvignili višje kot na Grad. Naskakovali so šanče in je pravi čudež, da se niso podirle takorekoč iz strahu pred tolikšnim navalom. Še vedno stoji in ubogi meščani morajo vsak dan na Grad po vzorno oskrbovanih poteh, da se prepičajo, kaj je z zidovjem. Tudi večeraj so romali v procesijah v Regaljev gaj.

Včeraj je bilo sploh sijajno vreme za sprehoče. Mi, pešci pravimo, da je bila hoda idealna. Idealne smuke se sploh ne morejo primerjati s takšno hojo. Ker smo že pri prometnem vprašanju, ne smemo pozabiti tudi na idealno travmajsko vožnjo. Čas je že, da se umislijo travmaja tudi oni, ki jim je obležal najbolj globoko v želodcu in prav bi bilo, da bi osnovali dru-

štvo prijateljev travmaja, ki bi imelo nedvomno dovolj dela že s tem, da bi se člani vozili po krožni progi in predlagali reforme. Nedeljski kronist z veseljem zavzame stališče, da naj vozi travmaj razplačno —

DNEVNE VESTI

— Da se tujim inženjerjem onemogoči pri nas zaposlitev. Beograjska sekcija jugoslovenskih inženjerov in arhitektov je imela včeraj občni zbor. V letnem poročilu uprave je zlasti poudarjeno prizadevanje združenja, da se organizira prvi jugoslovenski kongres kemije in tehnologije ter razstava naše kemije in tehnološke delavnosti. Vlada Marković je govoril obširno o zaposlitvi tujih inženjerov pri nas. Predlagal je najhujše ukrepe, da se onemogoči tujim inženjerjem zaposlitev pri nas, da bi lahko zaposlili domače inženjerje, ki so zdaj mnogi med njimi brez službe, čeprav so najmanj tako sposobni kakor tuji.

— Podaljšanje roka za zamenjavo starih bankovcev. Finančni minister je odredil, da se podaljša do 31. marca rok za zamenjavo iz prometa vzetih bankovcev in sicer po 50 Din z datumom 1. avgusta 1914, po 20 Din z datumom 5. januarja 1905 in po 10 Din z datumom 2. januarja 1903. Rok ne bo več podaljšan.

— Praktični učiteljski izpiti na državnih učiteljskih šolih v Ljubljani se bodo v aprilskem roku začeli v petek 20. aprila ob 8. uri dopoldne. Kandidatje naj svoje pravilno opremljene prošnje za priprave izpita vložijo uradnim putem pravočasno tako, da bodo vsaj do 14. aprila 1934 v rokah izpitnega odbora, sami pa naj se zglasijo pol ure pred začetkom in diraktorji pisarni. Zakašnele prošnje kakor tudi zamudniki pridejo v poštev šele za prihodnji izpitni rok v jeseni. Posebna obvestila se kandidatom ne bodo razpisovala. Izpitni odbor.

— Zimski kmetijski tečaj v Krizah na Gorenjskem je bil zaključen 17. t. m. Tečaj je uspel nad vse pričakovano dobro. Povprečna udeležba je znašala 90 oseb, po večini mlajših posestnikov ter kmetijskih fantov in deklet, ki so posejali predavanja od začetka do konca. Tečaj je zaključil s patriotskim nagovorom sreski načelnik dr. Ogrin. Vodstvo tečaja je bilo v rokah sreskega kmeta, referenta Susiča. Poleg njega so sodelovali s predavanji in demonstracijami še sreski načelnik dr. Ogrin, pomočnik sreskega kmeta, referent Martelanc, šol. upravitelj Baltasar ter veterinar Bedenk. Da je tečaj tako dobro uspel, gre priznati tudi vsem krajevnim čimbenikom občin tržaškega kroga, posebno pa krizkemu županu Kuhariju in načelniku kovaške zadarske podružnice Zupanu.

— Zagrebški privatni nameštenci za socialno zavarovanje. Včeraj so zborovali v Zagrebu privatni nameštenci in sklenili so poslati ministru socialne politike in narodnega zdravlja naslednjo spomnico: »Privatni nameštenci mesta Zagreba, zbrani na glavni letni skupščini podružnice Saveza privatnih namestencev Jugoslavije v Zagrebu, z navdušenjem pozdravljajo vaš sklep, da sproti v Narodni skupščini in senatu predložijo, naj se s finančnim zakonom za 1934 — 1935 dani zakon o pokojninskem zavarovanju priv. namestencev, ki velja na ozemlju bivše Slovenije in Dalmacije, raztegne na vsa država. Prosimo Vas, da sedanjega zakon o pokojninskem zavarovanju privatnih namestencev obnem razširite tudi na ona privatne nameščenice, ki jih ta zakon ne zajema, to je trgovske nameščenice in industrijske tehnične nameščenice.

— Avtogenjski tečaj v Ljubljani. Zavod PO Zbornice TOI priredi v polovici meseca marca t. l. v Ljubljani 12dnevni tečaj za avtogeno varjenje za začetnike in za že izveščane varilce zaradi izpopolnitve. Pozivamo vse zainteresirane, obrtnike in pomožne delavce, da se nemudoma najkasneje do 2. marca t. l. prijavijo po dopisnici z navedbo imena, poklica in bivalne ali naslov: Zavod PO Zbornice TOI v Ljubljani. Učnina za tečaj bo za moiste Din 120, za pomožne delavce polovico. Oni, ki so revni ali brezposelni, pa tečaj radno in uspešno obiskujejo, se bo učnina na posebno prošnjo ali znižala ali pa popolnoma odpustila. Materialne stroške za udeležence nosi zavod sam.

— Neverjetno, a vendar resnično, da znaša tovarnina 114 kg težkega, 4.70 m dolgega in 75 cm širokega čolnika iz Ljubljane v Bohinjsko Bistrico in nazaj — Din 855.—, medtem ko stane nov čoln iste veličine in izdelave le Din 500.—.

— Obrtniški zbor pri Dev. Mariji v Polju. Včeraj se je vršil v šoli pri D. M. v Polju prvi redni občni zbor podružnice DJO, ki se ga je udeležilo preko 50 obrtnikov članov. Osrednji odbor DJO so zastopali tov. Simenc I., More E. in Percinlić. Občni zbor je otvoril in vodil agilni predsednik tov. Tomšič. Vsi funkcionarji so podali podrobna poročila. Posebno poročilo tajnika tov. Požarja je bilo zanimivo in izčrpno. Podružnica ima v vseh okoliških krajih svoje zaupnike, ter se je pokazala potreba na zboru, da bo treba iste tudi v teh krajih ustanoviti. Pri izvolitvi odbora ni bilo nikake bistvene spremembe in je izvoljen dosedanj odbor a predsednikom Tomšičem na čelu. Pri raznoterostih so poročali še delegati osrednjega odbora ter je bil poseben govor tov. Simence burno pozdravljen. Po dvurnem razpravljanju je bil občni zbor zaključen.

— Agrarne obligacije posl. Kaditja zaplenjene. Na prošnjo državnega tožila je sresko sodišče v Sarajevu zaplenilo agrarne obligacije sodišča izročena narodnega poslanca Husejina Kaditja. Te obligacije so bile deponirane v neki banki in v petek jih je hotel Kaditjev pooblaščenec dvigniti, ker je Kaditj banki izplačal dolg. Državna oblast je pa zvedela za to in je obligacije zaplenila.

— Beograjski lovec proti novemu zakonu o lovu. Včeraj so zborovali beograjski lovci, ki so zavzeli stališče, naj bi se novi zakon o lovu, objavljen 5. decembra 1931, 20 let še ne izvajal.

— Slaba smaka. Sobotna vremenska poročila so bila razmeroma še precej ugodna, razna naša zimska letovišča in smučski kraji so javljali mraz ter ugodno smuko. Toda Matija je temeljito prekrizal račune smučarjev, povsod je vladalo izjuno vreme in smuka je bila neugodna ali pa sploh onemogočena. Slabo je bilo celo na Gorenjskem in številni smučarji so bili precej razočarani. Davi je nastopilo izrazito južno vreme in so v Bohinjski Bistrici beležili 1 stopinjo nad ničlo, v Kranjski gori prav tako, na Bledu pa je živo srebro točno na ničli.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo v sredo oblačno, s premenljivo temperaturo. Včeraj je deloma deževalo v Ljubljani in na jugu. Najvišja temperatura je znašala v Sottlu in Skoplu 13, v Ljubljani 7,2, iz drugih krajev ni poročil o stanju temperature. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765,3, temperatura je znašala 3,2.

— Tri in pol milijona globe. V Novem Sadu je bila nedavno obojina tvrdka Holter in Schranz na 3 in pol milijona Din globe, ker ni prijavila davkarji davka na poslovni promet. Upravno sodišče je razveljavilo obsojdo dunavske finančne direkcije, zdaj pa je državno sodišče vrnilo akto v upravno sodišče z nalogo, da razveljavi svoj sklep oprostilne razsodbe.

— Zalosten konec veselja Amerikana. Nedavno se je v Dugo selo na Hrvaškem vrnil iz Amerike 50letni Ivan Sepec, ki si je kupil v bližnji vasi Trebovca mlin in majhno posestvo. Zadevojin je živel z ženo in tremi sinovi, do t. j. ga ni zmešala pižica. Zanimarjal se je za vino, popival noč in dan in prišel je pri sebi, da se prišli tati. Imel je tudi ženo, za katero je porabil mnogo denarja. Zaradi tega razmer je seveda v hiši nastal spor. Nigov 24letni sin Ivan je videl, da bo šlo gospodarstvo na ta način rakavo pot in zaradi tega sta s s očetom večkrat spila. Nedavno pa je oče sina, ki je bil pri njem za mlinskega pomočnika, odslavljal, čes da mu krade. Pred dvema tednoma je odpotoval oče v Dugo selo in prijavil sina, čes da mu grozi s smrtjo. Ko se je vrnil, ga je sin vprašal, če ga je ovidel zaradi puške, in ko je oče potrdil, je sin snel s stena puško ter ga ustrelil v prsa. Oče je bil takoj mrtev, sin Ivan se je pa sam javil orožnikom.

— Vlom pri beograjskem nadškofu. V petek dopoldne je bilo vlomljeno v pisarno beograjskega nadškofa dr. Rodiča in so vlomilci iz blagajne nebrali 8000 Din. Stanovanje so odprli s pomočjo ključa.

— Maščevanje varane ljubice. V vasi Nova Kapela je imela 21letna Tonka Valzelovič ljubavno razmerje z Josipom Dašičem, ki jo je pa pustil zaradi drugega dekleta. Pred dnevi je srečala Tonka Josipa na cesti in ga polila z ocetovo kislino po obrazu, nato na izpila večjo količino strupa. V strašnih mukah je kmalu umrla, hudo poškodovanega Dašiča so pa morali prepeljati v bolnico.

— Huda nesreča. Včeraj dopoldne je slezela na Rožnik na drvo 10letni Hinko Lučovnik, sin uradnika kurilnice državnih železnic. Z nožem je hotel odrezati nekaj palic, pa mu je sponzorelo in je padel z drevesa. Prišel je tako nesrečno, da se je nasadil na nož, ki se mu je zapil v desno stegno. Fanta, ki je izgubil precej krvi, so poklenili reševalci prepeljali z avtomobilom v bolnico.

— Pri številnih nadlogah ženskega spola, povzroči »Franz Josefova« grenčica najboljše olajšanje. Spričevala klinike za bolne ženske potrjujejo, da se poslužujejo zelo milo odvajajoče »Franz Josefove« vode, zlasti pri otročnicah z najboljšim uspehom. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Iz Ljubljane. V soboto zvečer sta se poročila v franciskanski cerkvi hči-edinka vpokojenega generalnega tajnika Zbornice TOI, predsednika Narodne galerije, Ljubljanskega kluba itd. g. dr. Frana Windischera gđ. Helena Windischerjeva s špicjalistom za očesne bolezni g. dr. Rainerjem Bassinom. Mladima poročencema želim obilo sreče.

— Iz Zdalj nam pa pomivajo ulice, da bo vsi zadovoljni ter da si ne bo nihče umazal čevljev. S takšno ljubeznostjo pa skrbijo samo za središče mesta, za tlakovanje ulice, kamor nanašajo ljudje blato s čevlji in vozovi s kolesi. Netlakovanih cest pa seveda ne morejo pomiti, drugi načini za »zatiiranje« blata pa niso v modi. Kdor ni zadovoljen z blatnimi cestami, se pa naj sprejema ali vozi samo po umitih — kaj se hočete več? Meščani so pa večni neragi in bi jim ne mogli ustreči, če bi posuli ceste s cvetjem in zlatom. Oni na periferiji si menda ne žele, da bi jim polivali ceste, kot jih v središču, saj so dovolj mokre. Posušiti jih pa tudi ne morejo brez višjih sil, zato bodo pač morali potpeti do poletja ter skrivati grdo nevedljivost, dokler se ne bodo začeli vlažiti po cestah oblaki prahu.

— Iz V. Zvezdi je se na severni cesti stara ograja s kamnitimi stebri, kakršna je obkrožala prejšnje čase ves park. Ta ograja je bila v slabem stanju že pred leti, ko so tlakovali Kongresni trg, zato so jo tudi podrli od treh strani. Na severni strani se pa podira sama. Kamniti stebri so razpokani in se kršijo ter razpadajo. Ograja sama na sebi ni potrebna, ter je služila predvsem v lepote namene, zato je tudi ne nameravajo popravljati. Zvezda v sedanjih obliki nima bodočnosti, ker jo bodo prej ali slej preuredili, zato menda tudi ne popravljajo ograj od vrtičkih. Ko so nedavno obžagavali kostanje, so vrtno ograjo zelo trpele kljub vsej pazljivosti. Polomljenih je tudi nekaj stalnih klopi. Nekoliko vseeno kaže, da popravijo ograje in klopi, da ne bo Zvezda nudila spomladski sliki zapuščenega bojišča.

— Iz Naval na šance je bil takšen, da so morali ogradi z lesenim plotom ogroženo okolico ruševnega se zidovja. S tam je menda zaveda urejena, kajti zidovje se bo podrla brez vsake pomoči. Je potpeti je treba nekoliko. In ko se bo podrlo, ga bo mogoče zgraditi, saj so javna dela tako potrebna, posegli bomo v žep in menda bo zidovje zopet stalo vsaj tri leta. Morda bomo pa tudi pustili vse kot je, naj gloda zob čas, česar se ni poglodal.

— Iz Veliki plakati po Ljubljani z najnovejšo sliko pevskega zbora Glasbene Matice naznanjajo in vabijo na Matični koncert, ki bo v petek dne 2. marca ob 20. uri v uniojski dvorani. Izvajala se bo dramatska legenda za soli, zbor in orkester: »Faustovo pogubljenje«, ki jo je uglašil slavni Francoz Hector Berlioz. Delo je izvrstno studirano, Matični zbor v svoji najboljši formi in moči, zato bo umetniški uspeh prav gotovo odličen. Vstopnice se dobe v knjižarni Glasbene Matice.

— Iz Dve prošnji prebivalcev z Galjevice. Pišejo nam: Srdi Galjevice je majhen prostor, ki služi za nekakšno otroško igrišče. Kakor smo izvedeli, namerava mestna občina ta prostor parcelirati in zgraditi na njem tri barake za del prebivalcev, ki se bodo morali izseliti iz Gramezna jame. Aneliramo na občino, da pušči ta prostor mladini, ki drugače nima nobenega igrišča in bi bila primorana igrati se sredi ceste. — Za lani smo vložili prošnjo na ob-

čino, da nam položi hidrante, kar je za nas vitalnega pomena. Galjevice je sedaj navezana edino na vodo iz vodnjakov ter je za primer požara izpostavljena katastrofi. Hiše so večinoma lesene in tudi precej na temnem. Upamo, da bo občina ugodila naši prošnji, saj nam je bila napeljava hidrantov že davno obljubljena.

— Iz Marija Vra, naša priljubljena dramska umetnica, proslavi 25letnico svojega gledališko - umetniškega delovanja v soboto dne 3. marca t. l. z »Visoko kroniko«, ki jo je sama dramatiizirala po znamenit romanu dr. I. Tavčarja, istočasno tudi režira. Sodeluje ves dramski ansambl. »Udruženje gled. igralcev« je izdalo za to priliko lično vabilo s sliko slavljence. Opozorjamo vse ljubitelje gledališča na ta dogodek v naši Drami.

— Iz Krajevna organizacija JNS za kolo-dvorski okraj vabi svoje člane na občni zbor, ki bo sredo dne 28. t. m. ob 20. v hotelu Stružel. Na dnevnem redi so letna poročila in volitev odbora. K obični udeležbi vabi odbor.

— Iz Umetniški del dobrodelne prireditve mestne občine Ljubljane, ki se vrši dne 10. marca v hotelu Unionu, vsobuje v svojem prvem delu alednji spored: Orkester državnega konservatorija, pomnožen z Orkestralnimi družstvom, odigra pod taktirko L. M. Škerjanca prvi stavek Čajkovskega klavirski koncert v g-duru. Za njim nastopi naš rojak tenorist dr. M. Adrian. Naš odlični Akademski pevski zbor, ki bo v enkratnem nastopu zapel Maroltovi »V kvost b' šva« in »Kanižalijsko obeč« ter Zgančev »Ni me volja« in Tomčev »Zeleni Jurje«. Gospod ravnatelj državnega konservatorija, operni pevec g. Julij Bettebo zapel »Vera v pomlad« in »Poletni večer« od J. Proška, nakar nastopi mešani zbor Glasbene Matice pod izkušenim vodstvom g. ravnatelja Polića. Matice si je to pot izbrala Lajovicve skladbe »Bolest je kovač«, »Vodica čista«, »Lanc« in »Napitico«. To je prvi del, ki kot samostojna koncertna prireditev zasluži sama po sebi največjo obisk. Vse ostali program kakor tudi podrobnosti bomo še naknadno objavili.

— Iz Udruženje jugoslovenskih inženjer-jev in arhitektov — sekcija Ljubljana — vabi na predavanje, ki bo v četrtek dne 1. marca ob 20. uri v lastnem družabnem lokalu na Kongresnem trgu 1-11. Predaval bo g. Filip Utratik o »Gledanju M. Knyesa na vzroke konjunktura valovanja«. Vabljene člane in vsi, ki se zanimajo.

— Iz Podmladek Jadranske straže na mestni župan realni gimnaziji priredi dne 4. marca v Trgovskem domu akademijo, katere čisti dobiček je namenjen gojenkam, ki se niso videle našega sinjega Jadrana.

— Iz Ruska Matice v Ljubljani sklicuje v nedeljo 11. marca ob 14. uri v prostorih ruske dijaške menze (šentpeterska vojašnica) svoj redni letni občni zbor. V slučaju nezadostne udeležbe se vrši istotam in iste-ga dne ob 15. uri ob vsakem številu navzo-čih sklepni ponovni občni zbor. Na dnevnem redu so: 1. Odobrovo letno poročilo. 2. Blagajniško poročilo. 3. Izjava revizijskega odbora o blagajnikovem poročilu. 4. Društveni načrt za delovanje v letu 1934. 5. Volitev novega odbora in drugih društvenih organov. 6. Slučajnosti.

— Iz Kino. Na izrečno željo občinstva nam bo danes ob 18. v Elitnem kinu Matice ZKD pokazal še enkrat film »Prebujene strasti«, ki ga priporočamo zlasti mladini in vzgojteljem. Tino Pattiera poje v filmu »Beneška noč« tako lepo, da ga hodi ljubljansko občinstvo prav rado poslušat. Te dni prideta v Ljubljano Willy Forst in Magda Schneider, ki nastopita v filmu »Ne poznam — a ljubim te«.

— Iz Kokošerjeja v mestu je prav važna panoga naših gospodinjstev, zato je pa koristno, da priredi podružnica SVD o tem predmetu predavanje, ki bo v sredo ob 18.30 v predavalnici mineraloškega in-stituta na univerzi. O tem važnem predmetu bo govorili znani strokovnjaki, banški referent g. inž. Boris Wenko, ki bo predvsem opisal za rejo na malih dvoriških primern: pasme kokoši, zlasti pa tudi njih rejo sa-mo. Vstopnine: ni!

— Iz Obrtniški vajenski dom ima danes 26. t. m. predavanje ob pol 19. uri zvečer. Predaval bo g. senator prof. dr. Rožič o vzorih in vzorniki slovenske obrtne mladine. V torek dne 27. t. m. ob istem času pa predava g. prof. dr. Breznik: NewYork metropola sveta s skioptičnimi slikami.

Danes
ITA RINA v govorečem filmu
EROTIKON
ZVOČNI KINO DVOR
Predstave ob 3., 5., 7. in 9. uri zvečer
Cene 2, 4, 6 in 8 Din

Iz Celja

— V Mestnem gledališču so celjski igralci popoldne ponovili Wallfridevo kmečko burko »Maks« v režiji g. Milana Košiča. Predstava je bila dobro obiskana in vloge dobro podane. Igralci so bili deložni živahnih aplavzov.

— Predavanje o Durmitorju bo priredila Savinjska podružnica SPD v četrtek 1. marca ob 20. v risalnici deske meščanske šole. Akademik g. Leo Pipan iz Ljubljane bo predvajal na skioptičnih slik predaval o svojih vtisih s poti na Durmitor, kralja Du-ranskih Alp. o flori, prebivalstvu in živalstvu v tem zanimivem predelu naše države.

— Nesreča v rudniku. V petek je padel 33letni rudar Karol Jurkošek pri delu v rudniku v Drobnem dolu pri Laškem tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

— Umrl je v soboto dne 24. t. m. v Celju (Komenskega ulica 7) 42letni skladiščni delavec Fran Voh.

— SK Celje : SK Svoboda (Maribor) 2:0 (0:0). V nedeljo 25. t. m. popoldne je bila na Glaziji v Celju odigrana prijateljska nogometna tekma med prvakom mariborskega II. razreda SK Svoboda in SK Celjem. Celjani so zaslužno zmagali v razmerju 2:0 (0:0). Moštvo SK Celja se je poznalo pomanjkanje zimskega trenin-ga, nudilo pa je kljub temu zadovoljivo kombinatno igr. V prvi polovici je bilo neugovorno pred golom. Goštie so igrali po-žrtvalno in z dobro tehniko, zlasti se je odlikovala njihova obramba. Igra se je bila v prvem polčasu povetini izenačena, po odmoru pa so Celani pritiskali in so bili do konca igre v lahni premoči. Prvi gol za SK Celje je padel v 11. minuti drugega polčasa iz 11metrovke, drugi pa v 23. mi-nuti po Golecu. Koli 13:5 za SK Celje. — Takmo je vodil o Oboje objektivno. Gledal-cav je bilo nad 300.

Ali bo zadružništvo rešilo kmeta?

Zagovorniki zadružništva pozabljajo, da naš kmet nima dovolj zemlje

Ljubljana, 26. februarja.

Zaradi zastoja gospodarskega življenja so nedvomno najbolj prizadeti delovni slo-ji, ki pa sploh ne pridejo do tega, da bi tarnali in pošiljali resolucije na pristojna mesta. Vendar se je govorilo tudi že o tem dovolj, v kakšni stiski je naš kmet in da se pri nas očituje gospodarska kriza predvsem v tem, da so cene pridelkov nesorazmerno nižje od industrijskih produktov. Da govorilo se je dovolj in kot se še govori tudi, kako bi bilo treba pomagati našemu kmetu. Odradenikov je vedno dovolj, ki pa ostanejo vedno le pri besedah, medtem pa kmet čaka, da bi se ga usmili bog.

Zadnje čase so pogosti glasovi, da se bo kmet postavil na noge samo z zadružništvom, z organizirano proizvodnjo in pro-dajo in nekateri vidijo v tem edino in naj-pravilnejšo rešitev. Ali mislijo na prisilne zadruge ali na prostovoljno organizacijo kmetov v združah, niso se povedali dovolj odločno ter jasno. Iskren prijatelj kmet-skega stanu ne more biti baš sovražnik za-družnega pokreta med kmeti, vendar se ne more navduševati tudi za polovičarstvo in ne more verjeti, da se bodo kmetje prostovoljno oklenili zadružništva na vsej črti. In ne smemo pozabiti, da zadružništvo ni edinozveličavno.

Vsekakor je pa zelo potrebno, da se iz-menjava dobrin med poljedelci in industri-jci poenostavi, da so torej potrebne nekaks-ne nabavljalne zadruge, če že ne drugega izhoda, da bi se znižale cene industrijskih izdelkov. Toda upravičeno lahko trdimo, da s tem ne bodo udarili žebila po glavi. In nedvomno je potrebna organizirana pro-daja pridelkov, da jih kmet ne bo prisiljen prodajati kar na slepo ter da se bodo izlo-čili nepotrebni posredniki, vendar je težko reči, ali se bodo zaradi tega cene pridelkov dvignile tako visoko, da bi postalo kmetij-stvo rentabilno. In zdaj je tudi najvažnejše vprašanje, kdo bi financiral te zadruge, ki bi potrebovali ogromen obratni kapital.

Zagovorniki zadružništva pozabljajo na najvažnejše, namreč, da naš kmet nima do-volj zemlje ter da je v Sloveniji najgostejša agrarna naseljenost v Evropi. To se pravi, da bi imeli naši kmetje premalo zemlje, če bi bila razdeljena na vse enakomerno. V resnici pa mnogi, ki so kmetje samo po imenu, in teh je največ, nimajo niti dovolj zemlje za preživljanje, kaj šele, da bi lahko

prodajali pridelke. Če se oziramo samo na geografsko gostoto prebivalstva, se sicer zdi, da je dovolj zemlje za vse, saj odpade v Sloveniji na kv. km 67 prebivalcev, do-čim n. pr. v Nemčiji 135, v Belgiji pa celo 250. Toda te številke nam same ne povedo ničesar. Pomisliti je treba, da je Slovenija pretežno gorata in da pri nas živi na 100 ha njiiv 221 kmetijskih prebivalcev, povprečno odpade na kmetijo 5 ha, a je na Dan-skem samo 37 kmetijskih prebivalcev na 100 ha (kv. km), v Nemčiji in Franciji pa samo 77.

Ako torej naše kmetstvo prebivalstvo nima dovolj zemlje, kako naj upamo, da bodo njegove zadruge dovolj gospodarsko močne? Seveda je pri nas tudi precej veleposestnikov, ki bi, kakopak, odločili v za-drukah, kajti tudi v takšnem združenem gospodarstvu odloča gospodarsko močnejši. In tem bi zadruge res pomagale na noge, če so sploh izgubili tla pod nogami. Toda kdo naj pomaga množici naših kočarjev, ki so gospodarsko skoraj povsem odvisni od veleposestnikov, kdo naj pomaga večini našega kmetijskega prebivalstva, ki se ni nikdar mogla preživljati samo na svoji grudi? Ti naši napol kmetje so se doslej preživljali razen z delom na svojih njivah v mestih kot industrijski delavci, obrtniki ali rokodelci. Mnogi so se tudi udnjali v delo pri veleposestnikih, da so jim odslužili naj-mennino za koček njivice (ker jim na nji-hovi ni zrastle niti dovolj krompirja) ali za najrazličnejše dolgove. In baš ti napol kmetje, dninarji, kočarji, poljedelski delavci, žive zdaj v bedi, ki si je ne more mar-sikdo niti predočiti. Goli in bosi so, nekateri hodijo celo v snegu bosi (v Premurju), mnogi ne morejo poslati otrok v šolo, ker nimajo obutvi, in nešteto jih hira jetičnih. Naši kmetčki — bolje kočarski — sinovi, so se izseljevali pred vojno v mnoge evropske industrijske države in v Ameriko, polnili so povsod rudnike in tovarne, zdaj pa ostaj-a prihrastek prebivalstva na kmetijah, da se še bolj postruje beda.

Mislimo, da se na vse to ne sme pozabl-jati, ko se rešuje naše kmečko vprašanje, kajti ne smemo prezreti ob veleposestnikih in kmetih, ki so se prejšnje čase lahko preživljali s samim kmetovanjem, mnogih ma-lih kmetijskih posetnikov, ki ne morejo upa-ti, da jih bo odrešilo zadružništvo.

Iz Trebnjega

— Iz delovanja JNS. Včeraj se je vršil v Trebnjem redni letni občni zbor kra-jevne organizacije JNS. Kot delegat sre-skega odbora JNS je prisostvoval skupšči-ni novomeški župan in član ban. sveta g. dr. Režek. Navzoč je bil ves odbor naše organizacije s člani iz okoliških vasi. Po otvoritvi po predsedniku inž. Rupertu Brovetu, ki je poudaril zlasti velik uspeh, ki ga je dosegla stranka pri zadnjih občinskih volitvah, je podal tajniško poročilo g. Dolfe Pavlin. V daljšem govoru je oris-al politični in gospodarski položaj v drž-avi s posebnim ozirom na našo banovino sreski delegat g. dr. Režek, ki je zlasti poudaril potrebo kmečke osamosvojitve v zadrugah, ki so porok za izboljšanje gos-podarstva posameznika in celote. Član ban. sveta g. Josip Zupančič je navajal izdatne podpore, ki jih je bila deležna naša občina od strani javne uprave za gra-dnjo ceste, izboljšanje potov itd. Nato je bilo še sklenjeno, da bodo redni sestanki članstva vsako drugo nedeljo v mesecu in bodo na njih predavali in vodili razgo-vore kmečki strokovnjaki, ki bodo članom dajali nasvete v vseh perečih gospodarskih vprašanjih. Izvoljen je bil stari odbor s predsednikom inž. Brovetom Rupertom na čelu.

Iz Maribora

— Zborovanje zadruge prevoznih obrti. V soboto zvečer se je vršil v mali dvorani Narodnega doma občni zbor zadruge prevoznih obrti v Mariboru, v kateri je članstvo iz 12 srezov. Zbor je vodil za-družni načelnik g. Sluga iz Maribora, ki je posebej pozdravil zastopnika zbornice za TOI g. Založnika in delegata iz Murske Sobote, Ptujca, Celja in od drugod. Potem je izčrpno poročal o podrobnem delovanju zadruge tajnik g. Krepek. Zadruga šteje 301 člana. Maribor mesto ima 66 članov, Maribor levi breg 14, Maribor desni breg 29, Celje 38, Ptuj 20, srez Ljutomer 7, Murska Sobota 19, Dolnja Lendava 10, Slovenjgradec 7, Prevalje 22, Šmarje pri Jelšah 12, Gornji grad 9, Konjice 4, Celje 31 in Ptuj 13. Po strokah je 179 avto-zvoškov, 94 prevoznikov in 28 izvoščkov ali tiskarjev. Blagajniško poročilo gosp. Nemca izkazuje 9027,40 Din aktive. O vseh poročilih se je razvila ostra debata, ki se je kmalu izpremenila v osebne in konkurenčne napade. Po dolgem prerekanju je bil sprejet sklep, da plačujejo avto-zvoščki 50, prevozniki s konji 20 in iz-voščki 15 Din članarine.

— Tatvina kolesa. Mesarju Srečku Ča-garanu je ukradel v petek neznan storilec črno pleskano kolo izpred kavarne »Ori-jente«. Kolo znamke »Prefekt« nosi tovar-niško številko 394.362 in evidenčno števil-ko 2-74628. Svarimo pred nakupom.

— Nesreča. V petek se je vračala 47-letna postrežnica Gracar Marija s Po-brežja. Na Tržaški cesti pa je tako nesre-čno padla, da si je zlomila levo roko v za-petju.

— Tele — plen drznega tatu. V soboto ponči se je splazil neznan storilec v me-stno klavnico, kjer je ukradel 56 kg tež-ko zaklano tele, last mestarske Partička Ru-dolfa iz Zgornjega Dupleka. Mesar je oškodovan za 450 Din.

— Na ulici se je zgrudil. Na Aleksan-drovi cesti so pasanti v soboto zvečer na-šli starčka Kronavetra Ivana iz Maribora nezvestnega na tleh. Nesrečnež že dolgo bolega za kilo in je usodnega dne dobil hud napad. Starček je bil z rešilnim avto-mobilom prepeljan v splošno bolnico.

— Pes se je zatekel. Lucija Skledcejeva, stanujoča v Peklu pri Mariboru, je prija-vila policiji, da se je zatekel k nji pes ne-znanega lastnika. Pes je voljeje pasme, srednje velik in brez znamke. Eventuelni lastnik naj se zgasi na predstojništvu mestne policije.

DANES POJE
TINO PATTIERA
v veseli opereti
BENEŠKA NOČ
ELITNI KINO MATICA
Telefon 21-24
Predstave ob 4., 7½ in 9¼
Predpogoda ob 11. do ½ 13. uri

— Predavanje o Matterhornu in Mont-blancu, ki ga je priredilo v petek zvečer v Sokolskem domu tukajšnje SPD, je bilo izredno dobro obiskano. Velika sokolska dvorana je bila popolnoma zasedena, zlasti je bila številno zastopana naša mladina, ki se v zadnjih letih živo zanima za turizem in naravne krasote naših lepih planin. Zato so udeleženci z največjim užitek in pozornostjo sledili zanimivim izvajanjem predavateljev gđ. Mohorec in g. Kopinska. Posebno občudovanje so vzbudile lepe skioptične slike gorskih ve-likanov in pokrajine. Zleti bi bilo, da bi SPi priredilo še več sličnih predavanj, ker so nedvomno najboljše propagandno sredstvo za razvoj in napredek zdravega planinskega pokreta med našim delovnim narodom.

— Zivliski trg. V soboto je bilo sicer na tržnem prostoru vsega dovolj, vendar pa je bil živliski trg zelo slabo obiskan, kajti ne očitno pripisati dejstvu, da se nagibljemo proti zadnjemu v mesecu in gospodinjam primanjkuje drobiža. Kmetice so prinesle tokrat precej fižola, smetane, surovega in kuhanega masla, jaje in tudi kuretime. Maslo ima stalno ceno, in sicer Din 24 kg, jajca pa v ceni stalno padajo, tako da so jih danes ponujale kmetice že po 17 za 10 Din, kokoši pa po 26 do 28 Din za komad. Vendar pa so imele tokrat slab dan ter so morale večinoma vse te dobrote zopet nesti neprodane domov.

— Ureditve evidence brezposelnih. Na osnovi navedbe bana dravske banovine o podpiranju brezposelnih in pobujanju delo-mrznosti bo občina te dni popisala vse brezposelne, ki radi izrednih gospodarskih razmer brez svoje krivde ne morejo dobiti zaposlitve niti v svoji niti v kak drugi stroki in nimajo lastnih sredstev niti kake druge možnosti za preživljanje. Vsi ti naj se zglaste takoj na občini med uradnimi urami, kjer bodo prejeli legitimacije, od-nosno

SLUŽBE

POHISTVENEGA MIZARJA
dobro moč, rabim, naslov v
upravi »Slov. Narodac.« 1055

STANOVANJE

STANOVANJE
Mirisobno odnosno trisobno, z
vsem komfortom, v eradini me-
sta, se odda takoj ali za majski
termin v našem. Pojasnila:
Gajeva ulica 5, soba 128-I. 1050

GOSTILNO
in posestvo prodam. — Poizve
se: Dolinar, Vrteče-Laško. 984

PISARNISKE SOBE

v strogem centru mesta, odda-
mo v našem. Pojasnila: Gajeva
ulica 5, soba 128-I. 1048

SANSKO STANOVANJE

komfortno, obstoječe iz dveh
sob, kopalnice in predsobe, se
oddaja takoj ali za majski termin
v našem. Pojasnila: Gajeva uli-
ca 5, soba 128-I. 1049

DOPISOVANJE

ŠKOFJA LOKA
Mimica, potakaj v torek ob pol
4 uri, gorenjski vlak. Pridem
gotovo. Sprememba. 1053

RAZNO

STROJEPIŠNI POUK

večerni tečaj za začetnike in
izveščance. Vpisovanje dnevno
od 6. do 7. ure zvečer. Novi
tečaj se prične 5. marca t. l.
Šolnina znižana in stane učna
ura samo Din 2.-. — Christo-
fov učni savod, Ljubljana, Do-
mbranska cesta 15. 920

ZENSKI PRALNI TRENČKOT
popolnoma nov, z zimsko pod-
logo po zelo nizki ceni napro-
daj. Pripraven zlasti za sport
(avto, motorno kolo itd.). —
Naslov v upravi »Slovenskega
Narodac.« 1032

VLOGE BANK

kupujemo in prodajamo. — Po-
slojni zavod d. d., Zagreb, Pra-
ška ulica 6/II. 1013

HRANILNE KNJIZICE

(tudi prepise) prvovrstnih ljub-
ljanskih denarnih zavodov jem-
ljamo zopet do preklica v ra-
čun. — A. & E. Skaberne,
Ljubljana. 1052

ELEFON 20

**PREMOG
SIHA DRVA**
rugačnik, Bohoričeva 6

Modna konfekcija

Najboljši nakup
A. PRESKER, LJUBLJANA,
Sv. Petra cesta 14. 6/1

SUHE HRUSKE

10 kg Din 70.—, orehova jedr-
ca 5 kg Din 145.—, pošila
franko kupčeva pošta — G.
Drechsler, Tuzla. 1054

GOZDNE SADIKE

smrekove in mecesnove, za
spomladansko saditev po nizki
ceni oddaja Ožbolt Andrj.,
upravniki. Koprivnik pri Ko-
čevju. 1052

KAVARNA STRITAR

vsak večer koncert — »prvo-
vrstne pevčice.« 1011

VREČE ZA OGLJE

močne, trpežne, nudim najče-
njeje. — Ljudevit Sirc, Kranj.
1024

RIBJE OLJE

Sveže, najfinišje norveško
iz lekarne DR. G. PICCOLLA
v LJUBLJANI — se priporoča
oleid in slabotnim osebam
91 L

Gumijasti škornji za dež, blato in vsako
delo po mokrem terenu

Volnene nogavice: moške Din 13.50, ženske
Din 10.80, otroške Din 6.30 in 8.10.

Vabilo

REDNEMU LETNEMU
OBČNEMU ZBORU

Celjske posojilnice d. d. v Celju

ki se vrši v sredo, dne 14. marca 1934 ob 5. uri po-
polndne v sejni dvorani Narodnega doma v Celju
s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo upravnega sveta o poslovanju
v letu 1933 in predložitev bilance.
2. Poročilo revizijskega odbora.
3. Sklepanje o predloženi bilanci za 1933.
4. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička
po določbi § 24. družbenih pravil.
5. Dopolnilna volitev revizijskega odbora.

Upravni svet.

Ponson du Terrail

Zdravnikova tajna

Roman

— Dajte mi najprej častno besedo,
da živi duši ne boste povedali, da ste
me videli tu, gospod doktor.

— Imate jo.

— Dobro. Zdj me pa poslušajte.
Ali greste v grad la Fresnaie?

— Da.

— H gospodični Berti, ki je nevar-
no boina?

— Kako pa to veste?

— Mladenci se je tresel glas in malo
je manjkalo, da ni zaihtel.

— Že pet ur ležim tu v jarku in
zrem na luč, ki jo vidite tam med
drevjem in ki izvira iz njene sobe.

— Toda...

— O! Zdravniki takoj vse razume-
jo; moj drhteč glas je vam gotovo iz-
dal, da se zanimam za gospodično
Berto.

— Oho! Ali sem prav slišal vaše
ime, gospod?

— Jaz sem Hektor de Mauredin.

— In se zanimate za gospodično la
Fresnaie?

— Če bi umrla, bi bila to moja
smrt.

— In vendar...

— Da, — je dejal mladenič z nadi-
hom trpkosti, — vem, kaj hočete reči:
rodbini Mausejour in Fresnaie so Ka-
puleti in Monteki Sologne.

— Zares... slišal sem to.

— Spomnite so torej Romea in Ju-
lije.

— In zaihtel je.

— Toda, gospod, — mu je jel pri-
govarjati zdravnik, — če ljubite gos-
podično Berto...

— Močite! — ga je prebil mlade-
nič, — ne izgovarjajte tega imena, pri-
neslo bi vam nesrečo.

— Upam, da vsaj veste, kakšna bo-
lezen jo muči.

— Žalibog, to zveste kmalu sami,
ne vprašujte me o tem... Toda rešite
jo, gospod, za božjo voljo vas prosim,
rešite jo!

— Prijel je zdravnika za roko in mu
jo krepko stisnil.

— Štorim vse, kar bo v mojih mo-
čeh, — je odgovoril zdravnik.

— Hektor de Mauredin je nadaljeval:
— Ne vem, kdaj se boste vračali...
Toda naj bo! Ne bojim se niti mraza,
niti dežja. Ali niste prav kar prekora-
čili jarka?

— Da.

— Ta jarek deli našo graščino od
la Fresnaie.

— No in?

— Ko se boste vračali, me najdete
sededečega na kraju jarka.

— Kar so se jačali v daljavi koraki.

— Moč, ki je vas privlekel, se vrača.
Baš je odprl vrata v ograji... Zbo-
gom... ne, na svidenje... in bog po-
magaj vaši vadi.

— Skočil je v gozd in izginil. Bil je že
skrajni čas.

— V gradu je zaškripal ključ in ograja
na drugem koncu lesenega mostu se je
odprla.

— Germain se je vračal.

— Razjašite konja, gospod, — je
dejal.

— Zakaj?

— Ker bi se brv pod težo konja pre-
lomila. In pa...

— In pa? — je ponovil dr. Rousselle.

— Nič ne sme vedeti, da ste prišli
v grad. Kopita bi zapustila sledove v
pesku in vrtnarji bi jih zgodaj zjutraj
opazili.

Dr. Rousselle je razjahal konja.
Germain Mazet je privezal konja
k drevesu, potem je pa prišel zdravni-
ka za roko, rekoč:

— Pojdiva, gospod doktor, gospo-
dična strašno trpi.

PRVI DEL.

I.

Od tiste skrivnostne noči, ko je
prišel dr. Rousselle v grad la Fresnaie,
sta minili dve leti.

Kaj se je odigralo v gradu?
Tega nihče ni vedel.

Ali je našel na povratku Hektorja
Mauredina ob jarku?

Tudi tega nihče ni vedel.

Pač je pa vedela vsa Sologne, da
gospodična Berta de la Fresnaie ni
umrla. Od takrat so jo često videli na
lovu v gozdu. Zelo pogosto so tudi za-
kasneli dvorjari ali gozdni čuvaji opazili
Hektorja de Mausejour, kako sedi za-
mišljen ob jarku, s puško med nogami,
s pom pri sebi še dolgo potem, ko je že
legel mrak na zemljo.

Gospodični Berti je bilo takrat dva
in dvajset let.

Ljudje, ki je niso poznali, so trdili,
da je ponosna, skoro nedostopna. Kdor jo
je pa poznal, recimo siromaki so trdi-
li, da na vsem svetu ni plemenitejši-
ga bitja. Isto se je govorilo tudi o Hek-
torju de Mausejour.

Gospoda de la Fresnaie je bila bo-
gata in podpirala je siromake; v tem
siromašnem kraju, okuženem z malarijo,
so ljudje grajsko gospodo ljubili.

Na Mausejournu ni bilo bogastva, to-
da noben siromak ni potkal na vrata
zaman.

Gaston de Mausejour pa ni bil pri-
ljubljen.

Zakaj?

— Bil je mladenič visoke postave, stro-
gega obraza. Nikoli se ni nasmehnil, iz-
ogibal se je vsakega pogovora.

Gospa de Mausejour, njegova mati,
je bila žena šestdesetih let, toda tako
dobro ohranjena, da bi ji bil človek pri-
sodil največ štirideset let. Od smrti
svojega moža, torej polnih dvajset let,
je nosila vedno žalno obleko. Iz gradu
je redko kam hodila; samo ob nedeljah
so jo videli v cerkvi. Nikoli je ni nihče
videl, da bi se nasmehnila, in vendar
je bila blagoga srca.

Nikoli ni izgovorila imena la Fres-
naie; če je pa komu kdaj vendar le ušlo
to ime vpričo nje, so ji zažarele oči v
divji jezi. Hektor de Mausejour je pa
bil nasprotno dokaj veselega značaja in
je rad govoril s siromašnimi ljudmi; za-
to je bil od vse rodbine najbolj priljub-
ljen.

Dve leti po dogodkih, ki smo jih
prav kar opisali, se je vračal Hektor
nekega novembra dne v mraku z
lova. V torbi je imel zajca, a pes je tek-
el nekaj korakov pred njim.

Pot ga je vodila skozi smrekov gozd,
obkrožujoč ribnik, ki se je v njem od-
ražal grad Mausejour; kar se je pes
ustavil.

Hektor, ki ni hotel nadaljevati lova,
je mislil, da voha pametna žival
nekje jerebice, in brnil je psa.

Pes je zacvilil, toda gnil se ni.

Hektor mu je na vse načine prigo-
varjal, naj teče naprej, toda pes je stal
nepremično na svojem mestu.

Tedaj je stopil Hektor de Mausejour
v gozd, kamor je pes nepremično gle-
dal; toda komaj je napravil dvajset ko-
rakov, je nenkrat obstal in lasje so se
mu naježili. Med mladimi bukvicami, ra-
stočimi med smrekami, je ležalo napol
nago žensko telo.

Burno življenje
Aleksandra Staviskega

Zagoneten umor priče, ki bi morala izpovedati v zadevi
Staviskega — Ne samo slepar, tudi vohun je bil

Kakor strah gre po Franciji od ust do
ust ime Staviskega, te posebej ljube lo-
povščine in moralne pokvarjenosti na-
še dobe. Minilo je že več mesecev, odkar
je prišla njegova afera na dan, a vendar
še vedno ni v vsem svojem obsegu po-
jasnjena. Še zdaj lahko slutimo za afe-
ro drugačno ozadje, kakor se je poka-
zalo prvotno, čeprav je že znano, da je
bil Stavisky tudi vohun. Njegova afera
je kazala v začetku vse znake velike ra-
finirane sleparije, nanašajoče se v prvi
vrsti na bayonnski kreditni zavod, ki je
izdalja potvorne zastavne listke. Kma-
lu je pa prišlo na dan, da je znal Stav-
isky spretno oslepariti tudi madžarske
plemič-optante. Tu pa že prihajamo do
politike.

Takoj od začetka so bili v afero za-
pleteni politiki iz francoskih levičarskih
krogov. Naj omenimo samo Dalimiera,
Bonnaurea itd. Toda vse to se je zdelo
samo udeležba pri finančnih transakci-
jah. Čim so se pa pojavila v aferi ime-
na madžarskih plemičev, je postala stvar
drugačna. Ni bilo težko uganiti, da je
deloval Stavisky s svojo tolpo

v gotove politične namene,

zlasti ko je s svojimi bogatimi sredstvi
vplival na nekatere francoske liste. Jas-
no je, da je šlo tudi tu za revizionizem,
kakor povsod, kjer ima prste vmes ma-
džarska gospoda. Francosko javno mne-
nje je vzkipelo, ko ministrska predse-
dnika iz vrst najbolj kompromitirane
stranke, Chautemps in Daladier, nista
hotel odstopiti, temveč sta še preveč
jasno kazala, kako neprijetno bi jima
bilo, če bi bila afera Staviskega preiska-
na do dna. Pod Daladierom je izprego-
voril Pariz, pariško javno mnenje se ni
ustrašilo bajonetov in strojníc.

Pariz je izpregovoril tako glasno,

da je moral Daladier odstopiti in se
umakniti Doumergu.

Komaj so pa prišle v javnost vesti o
trdni volji Doumergueve vlade obra-
čunati s pajdaši Staviskega, se je zgo-
dilo nekaj, kar je takoj pokazalo afero
Staviskega v novi luči. V francoskem
parlamentu sta bili imenovani te dni
dve preiskovalni komisiji. Kar se je raz-
nesla vest o zahrbtnem umoru višjega
svetnika apelacijskega sodišča v Parizu
Princa, ki je bil izvoljen pod pretvezo
nenadne obolevnosti njegove matere iz
Pariza v Dijon. Tam so ga pred kolo-
dvorom neznanici zadržali, odvlekli v
avto in odpeljali za mesto. Nekje

na samem so ga umorili,

zavili njegovo truplo v oledo, ga odpe-
ljali k železniški progi in vrgli pred
Dijonom na tračnice, da bi oblasti misli-
le, da gre za nesrečno naključje ali sa-
momor. Tako so hoteli speljati oblasti
na napačno sled. Tovorni vlak je Prin-
cevo truplo res povozil in vrgel s proge.

Prince bi moral te dni izpovedati kot
priča v zadevi sleparij Staviskega, zla-
sti pa o tem, kako so izginili razni akti
komisarja Pachota, kajti leta 1926 je
bil finančni referent pri državnem tožil-
stvu v Parizu. V tem času je bil Stav-
isky že pod obtožbo in zelo močno osum-
ljen sleparij. Vse kaže, da je bil Prince
umorjen, ker je preveč vedel. Vest o
umoru je razburila francosko javnost
tako, da se »Echo de Paris« po pravici
vprašuje

»Kdo pride na vrsto zdaj?«

Pojavile so se pa tudi vesti, da je po-
slanec Bonnaure, ki sedi sedaj v pre-
iskovalnem zaporu v Bayonne, še ved-
no bolan in oblasti domnevajo, da gre
za posledice zahrbtnega zastrupljenja.
Na dan pa prihajajo še druge zanimive
podrobnosti iz življenja Staviskega. Le-
pi Alexander je imel vedno okrog sebe
mnogo lepih žensk. Zelo lepa je tudi
njegova žena Arlette Simonova. Ona je
vedela za pustolovščine in sleparije
svojega moža. In morda je preiskoval-
nemu sodniku kaj izdala. Takoj ko so
prišle lopovščine Staviskega na dan, je
pobegnila plesalka Rita Georgova iz Pa-
riza na Dunaj, v London pa kabaretna
pevka Madžarska Kupferjeva, ki je bila
njena naloga ustanavljati

z nemškimi denarjem v Parizu bare v
politične svrhe.

Zdaj je dognano, da sta bili Georgova
in Kupferjeva v službi nemškega in ma-
džarskega vohunstva. Najbrž tiči v tem
jedro vse afe. Zakaj je bila obravnava
proti Staviskemu 19-krat preložena, za-
kak policija Staviskega ni mogla zasa-
čiti, zakaj se je Stavisky bahal, da je
zaupnik policije in zakaj si je končno
pognal kroglo v glavo? Njegova smrt je
bila zagonetna že od začetka, zdaj pa
verujemo v njegov samomor tem manj.
In najbrž tiči v tem tudi pravi vzrok,
da se je hotel Daladier tako hitro odkri-
žati pariškega policijskega prefekta
Chiappa. Zagonetka okrog Staviskega
vsiljuje človeku še mnogo vprašanj.
Mož ni bil samo slepar prvega reda,
temveč tudi vohun, a vohunil je zdaj za
Francijo, zdaj zopet proti nji in njenim
zaveznikom.

Ce je res, da je imel velik vpliv na
mnoge politike in novinarje, je razumi-
ljivo, zakaj je bila francoska politika
zadnja leta brez prave smeri, kar se ti-
če Srednje Evrope, da je bila tako ne-
odločna, omahljiva. Bilo je namreč mno-
go takih, ki so jo zavirali, in ti so že
vedeli, zakaj to delajo. Zdaj so naen-
krat oživil avstrijski monarhisti. Star-
hemberg je posetil Zito. Pariz bi ne imel
nič proti združitvi Avstrije in Madžar-
ske pod žezlom Habsburžanov; tako je
bilo baje rečeno lordu Edenu v Parizu.
Za Habsburžane deluje mnogo agentov.
Ni dvoma, da je Stavisky deloval poli-
tično zdaj za to, zdaj za ono državo.
Francija iskreno želi, da bi Doumergue
napravil red. Revizionizem in monarhi-
zem sta začela zopet strahiti po Evropi
in značilno je, da najdemo v ozadju
obeh pokretov takega sleparja, kakor je
Stavisky. To da človeku misli.

Govori se že, da gre v primeru Princa
za umor s političnim ozadjem. Sin pri-
poveduje, da mu je oče nedavno omenil,
da je preiskava v zadevi Staviskega še-
le v začetku in da pridejo glavne slepa-
rije šele na dan. Sin je pripravljen iz-
dati zdaj vse, kar mu je oče povedal o
aferi. Obdukcija trupla je pokazala,

da je bil Prince zastrupljen

predno so ga odpeljali v avtomobilu in
položili na tračnice! Ko ga je vlak po-
vozil, je bil že mrtev. V njegovi aktovki
ob truplu je bil samo en akt in sicer va-
bilo, naj pride pred preiskovalno komi-
sijo v zadevi Staviskega. Njegova dru-
žina pa trdi, da je imel s seboj polno
aktovko dokumentov, nanašajočih se na
afero Staviskega.

Policija je baje morilec že na sledu.
Odkar je bil Prince umorjen, je državni
tožilec Courrejelong v Bordeauxu stro-
go zastražen, ker baje on tudi mnogo
ve o Staviskem. Policijski komisar Pa-
chot slutí, da bi zdaj prišel on na vrsto,
če bi hoteli zločinci koga odstraniti.

Kupferjeva se je vrnila iz Londona v
Pariz, pa še ni bila zaslišana. Stavisky
je imel v vohunске svrhe na razpolago
baje 300 milijonov in njegove vohunske
nreže so bile razpletene za pariškimi
gledališči in kabareti. Zdaj je prišlo na
dan, da je

financiral Stavisky tudi neko filmsko
družbo,

ki je hotela izdelati madžarski propa-
gandni film.

S poskusnim balonom
v stratosfero

Ruska vlada pripravlja klub nedavni
katastrofi nov naskok na stratosfero.
Ljudski komisariat je že dovolil, da
začno po vsej Rusiji zbirati prostovolj-
ne prispevke za nov stratosferni balon,
ki bi se mogel dvigniti na visoko v
stratosfero. Neko znanstveno društvo v
Leningradu hoče izdelati balon, ki bi
se dvignil brez posadke 40.000 m viso-
ko. V gondoli bi bili znanstveni instru-
menti, ki bi avtomatično beležili razne
pojave v stratosferi.

H gondoli bi bil pritrdjen balon v
premeru 2 m, ki bi se pa lahko razširil
za 4 m. Instrumenti naj bi se dvigali v
gondoli, dokler bi balon pod notranjim
pritiskom ne počil. V tistem hipu bi se
razpelo padalo in gondola bi mirno pri-
plavala na tla. Prve poskuse s tem za-
nimivim poskusnim balonom bodo dela-
li v Moskvi. Če se posrečijo, jih bodo
nadaljevali na raznih krajih.

Bogata beračica

Človek bi skoraj dejal, da je ves de-
nar spravljen pri beračih. Saj čitamo
da za dnem o beračih in beračicah, ki
beračijo za sport, brez najmanjše po-
trebe. V Newyorku je umrla te dni be-
račica Lilian Rosenfeltova, ki je bila
znana po svoji požrešnosti, saj se je
vedno zdelo, da najmanj že tri dni ni
jedla, tako hlastno je pospravila vsako
jed. Če ji je dal kdo krožnik juhe, je ni
zila po mizo, kakor delajo mnogi be-
rači, temveč jo je pospravila v enem
dušku, potem se je pa začela takoj ozi-
rati, kje bi dobila še kos kruha. Jedla
je tako slastno, da so jo ljudje kar zavi-
dali. Pravila je, da ji jed zato tako do-
bro tekne, ker se neprestano jezi na
trdosrčne ljudi, ki imajo vsega dovolj,
pa odganjajo berače, ne da bi jim kaj
dali. Izgovarjajo se, da je beračev zdaj
mnogo, Rosenfeltova je pa takim ljudem
odgovarjala, da je njih še več.

Požrešnost jo je pa pogubila. V neki
krčmi se je najedla zastrupljenega kru-
ha. Neki mehanik se je bil namreč od-
ločil za samomor, zastrupil je kos kru-
ha, ga položil na krožnik in odšel. Be-
račica je kruh pojedla in kmalu se je
mrtna zgrudila. Izkazalo se je pa, da
je zapustila 56.000 dolarjev, kar je pač
lepo premoženje. Na svetu je že tako,
da so kapitalisti zdaj berači, berači pa
kapitalisti.

PRI IZPITU

Profesor: Ta pacijent ima krajši
očesni živec in zato škili. Kaj bi sto-
rili v takem primeru, gospod kandi-
dat?

— Tudi jaz bi škilil, gospod pro-
fesor.